

Tungkol Saan ang Modyul na Ito?

Nasubukan mo na bang magpatala sa paaralan o maghanap ng trabaho? Anu-ano ang mga kinailangan mong gawin? Ikaw ba ay hinilingang sumulat sa mga porma? Kung oo, samakatuwid ay may ideya ka na kung tungkol saan ang modyul na ito.

Ang mga **porma** (forms) ay mga dokumento na kailangan mong sulatan sa iyong pagpapatala sa paaralan o sa trabaho. Mahalaga ang mga ito sapagkat dito nakasaad ang lahat ng mga dapat malaman ng paaralan o kumpanya tungkol sa iyo. Mayroong iba't ibang uri ng porma. Halimbawa, ang *bio-data* ay karaniwang hinihingi ng isang kumpanya sa mga aplikante. Isa pang halimbawa ay ang porma sa paghingi ng sedula. Ang pormang ito ay sinusulatan upang makakuha ng sedula. Ang sedula ay kailangan para sa iba pang mga dokumento at ito ay isang patunay na ikaw ay residente ng isang lokalidad. Ang mga numero na nakasaad sa sedula ay kailangan sa paglagda ng isang kontrata o anumang legal na dokumento.

Tuturuan ka ng modyul na ito kung paano ang wastong pagsulat sa mga mahahalagang porma.

Sa katapusan ng modyul na ito, dapat ay kaya mong sulatan nang kumpleto at wasto ang mga nakakabit na porma: bio-data; pormang pang-buwis sa kita; porma sa paghingi ng sedula; lisensya sa pagmamaneho; pormang pangrehistro, at mga balotang panghalalan.

Ang modyul na ito ay binubuo ng tatlong aralin:

Aralin 1 – *Ang Pagsulat sa mga Porma*

Aralin 2 – *Ang Pagsulat sa Iba pang mga Porma*

Aralin 3 – *Ang Pagsulat sa Pormang Pang-Buwis sa Kita*

Anu-ano ang mga Matututuhan Mo sa Modyul na Ito?

Pagkatapos mong pag-aralan ang modyul na ito, makakaya mo nang:

- ◆ maipaliwanag kung bakit mahalaga ang wastong pagsulat sa mga porma;
- ◆ matukoy mo ang iba't-ibang bahagi ng isang porma;
- ◆ makasunod ka sa mga nakasaad na panuto sa isang dokumento; at
- ◆ masulatan mo nang wasto ang iba't-ibang porma.

Anu-ano na ang mga Alam Mo?

Bago mo simulang pag-aralan ang modyul na ito, tignan ang mga sumusunod na talaan ng porma. Markahan ang mga kahon sa tabi ng mga pormang alam mo at alam mong sulatan.

- ☐ Bio-data
- ☐ Sedula
- ☐ Pormang pang-buwis sa kita (*income tax return*)
- ☐ Porma sa pagkuha ng lisensya sa pagmamaneho (*driver's license form*)
- ☐ Balotang panghalalan
- ☐ Pormang pangrehistro (*registration form*)

Kung minarkahan mo ang lahat ng mga pormang nabanggit, samakatuwid ay alam mo na ang mga paksang tatalakayin sa modyul na ito. Tutulungan ka na lamang ng modyul na ito na pag-aralang muli ang kumpleto at wastong pagsulat sa mga pormang nabanggit. Kung hindi mo naman minarkahan lahat, pag-aralan mong mabuti ang modyul na ito upang malaman mo ang mga hakbang sa pagsulat sa mga porma.

Ang Pagsulat sa mga Porma

Alam mo ba kung ano ang porma? Nakakita ka na ba nito o nakapagsulat ka na ba sa ganito? Ikaw ba ay nahirapan?

Ang pagsulat sa mga porma ay isang mahalagang kasanayan na kailangang matutuhan. Ang mga porma ay karaniwang nangangailangan ng maraming impormasyon. Alam mo ba kung tungkol saan ang mga impormasyon na ito at bakit mahalaga na maging wasto ang mga ito?

Ang isang porma ay karaniwang nangangailan ng maraming impormasyon tulad ng iyong pangalan, tirahan, araw at lugar ng kapanganakan, pangalan ng mga magulang, pinag-aralan, at iba pa. Dapat maisaad ang lahat ng mga ito nang kumpleto at wasto. Ito ay isang kasanayan na dapat matutuhan; kung hindi, maaaring makapagbigay ka ng kulang at maling impormasyon. Maraming gamit ang mga porma. Ang mga ito ay ginagamit sa pagkalap ng mga impormasyon, sa pagparehistro, upang ikaw ay makilala, at sa pagsesertipika.

Sa araling ito, magsasanay ka sa pagsulat sa isang bio-data.

Pagkatapos mong pag-aralan ang araling ito, makakaya mo nang:

- ◆ tukuyin kung bakit mahalaga ang malinis, wasto at kumpletong pagsulat sa mga porma;
- ◆ magsulat sa isang bio-data; at
- ◆ tukuyin mo ang mga mali sa pagsulat sa mga porma.

Subukan Natin Ito

Anu-anong porma ang nasulatan mo na?

Ako ay may kaalaman na sa mga sumusunod na porma:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Sa pagkuha ng trabaho o sa pagpapatala sa paaralan, ikaw ay makakakita ng maraming uri ng porma. Kailangan mo ring magsulat sa mga porma kapag ikaw ay may negosyo. Ang mga ito ay tinatawag na opisyal na dokumento sapagkat ang mga ito ay patunay na naibigay ang mga impormasyon at mayroong napagkasunduan. Pag-aralan ang talaan ng mga mahahalagang porma na kailangan mong matutuhang sulatan.

- ◆ bio-data
- ◆ porma sa paghingi ng sedula (*community tax certificate request form*)
- ◆ pormang pang-buwis sa kita
- ◆ porma sa pagkuha ng lisensya sa pagmamaneho
- ◆ balota sa halalan
- ◆ porma sa pagsisiyasat (*survey form*)

Sa palagay mo, bakit mahalaga ang mga pormang ito?

Ang bawat porma ay sinusulatan para sa partikular na dahilan. Pag-aralan ang blankong bio-data sa susunod na pahina.

BIO-DATA

PHOTO

PERSONAL DATA

Position desired: _____ Date: _____
Name: _____ Sex: _____
City address: _____
Provincial address: _____
Date of birth: _____ Place: _____
Civil status: _____ Citizenship: _____
Height: _____ Weight: _____
Religion: _____ Telephone: _____
Color of hair: _____ Color of eyes: _____
Spouse: _____ Occupation: _____
Address: _____
Number of children, their names and their dates of birth: _____
_____
_____

Father's name: _____ Occupation: _____
Mother's name: _____ Occupation: _____
Their address: _____
Languages or dialects you can speak or write: _____
Person to be notified in case of emergency: _____
His/Her address and telephone: _____

EDUCATIONAL BACKGROUND

Elementary: _____ Date graduated: _____
High school: _____ Date graduated: _____
Vocational: _____ Date graduated: _____
College: _____ Date graduated: _____
Course: _____
Special skills: _____

EMPLOYMENT RECORD (From present work backward)

FROM	TO	POSITION	COMPANY
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

CHARACTER REFERENCES

(Not related to you)

N a m e	Occupation	Address
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Res. Cert. No. A _____
Issued at _____
Issued on _____
T.I.N. _____
N.B.I. No. _____

Passport No. _____
Place of issue _____ Date _____
Applicant's signature _____

Anu-anong mga uri ng impormasyon ang kailangang ilagay sa isang bio-data? Isulat ang mga ito.

Ang mga sumusunod na impormasyon ay kailangang ilagay sa isang bio-data:

1. _____	9. _____
2. _____	10. _____
3. _____	11. _____
4. _____	12. _____
5. _____	13. _____
6. _____	14. _____
7. _____	15. _____
8. _____	

Ikumpara mo ang iyong listahan sa mga nasa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 41. Tama ba ang iyong mga sagot?

Ano ang natutuhan mo sa gawaing ito? Natutuhan mo na ang isang porma ay nangangailangan ng maraming impormasyon. Ang kabutihan dito ay alam mo ang karamihan sa mga impormasyon dito sapagkat tungkol sa iyo ang mga ito.

Ang lahat ng porma ay kailangang masulatan nang wasto, kumpleto, at malinis.

Sa kabuuan, ang kahalagahan ng isang porma ay batay sa uri nito. Ang salitang **bio-data** ay nagmula sa dalawang salita, *bio* na ang ibig sabihin ay “buhay,” at *data* na ang ibig sabihin ay impormasyon. Ito ay nagbibigay sa isang paaralan o kumpanya ng mga mahahalagang impormasyon tungkol sa isang tao. Ang lahat ng mga impormasyon ay tungkol sa iyo at sa iyong mga karanasan. Ang mga ito ay gagamitin sa pagtukoy kung nasa iyo ang mga katangian na kailangan ng kumpanya o kung ikaw ay karapat-dapat na tanggapin sa paaralan. Nakita mo na kung gaano kahalaga ang pagsulat nang wasto, kumpleto, at malinis sa mga porma?

Maliban sa bio-data, mayroon pang ibang mga porma na kailangan mong matutuhang sulatan. Ang ilan dito ay tatalakayin sa mga susunod na aralin.

Pag-aralan at Suriin Natin Ito

Nais ni Gani na mag-aplay bilang isang guwardiya. Nagtungo siya sa *Mabuhay Security Company*, kung saan siya ay hiningian ng bio-data. Bumili siya ng bio-data sa isang tindahan ng mga aklat. Sinulatan niya ang porma at pagkatapos ay ibinigay sa kumpanya para sa kanilang pagsusuri.

BIO-DATA		PHOTO
PERSONAL DATA		
Position desired: <u>Isagani dela Cruz</u>	Date: <u>March 23, 2001</u>	
Name: _____	Sex: <u>Male</u>	
City address: <u>Palanan st. Makati</u>		
Provincial address: _____		
Date of birth: <u>March 29, 1974</u>	Place: _____	
Civil status: <u>5 feet 6 inches</u>	Citizenship: <u>Philippine Filipino</u>	
Height: _____	Weight: _____	
Religion: <u>Catholic</u>	Telephone: <u>5002442</u>	
Color of hair: <u>black</u>	Color of eyes: <u>Brown</u>	
Spouse: <u>None</u>	Occupation: _____	
Address: _____		
Number of children, their names and their dates of birth: _____		

Ang nakasaad sa itaas ay bahagi ng bio-data ni Gani. Basahin mo ito. Sa iyong palagay, mabibigyan ba nito ng magandang impresyon si Gani? Bakit/Bakit hindi?

Batay sa bio-data ni Gani, matatanggap kaya siya sa trabaho? Bakit/Bakit hindi?

Ikumpara mo ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 42.

Tingnan mo kung paano nagsulat si Gani sa kanyang bio-data. Mapapansin mo na maaaring hindi matanggap si Gani sa trabaho. Marami siyang mga maling naisulat sa kanyang bio-data; samakatuwid, ito ay maaaring hindi magbigay ng magandang impresyon.

Ang bio-data ay kailangang sulatan ng kumpleto, wasto, at malinis sapagkat ito ang magbibigay sa paaralan o kumpanya ng kanilang impresyon sa iyo. Upang makalikha ng magandang impresyon, kailangang matuto ka nang wastong pagsusulat sa isang bio-data.

Pag-aralan mong muli ang bio-data ni Gani.

Sa iyong palagay, mapapagbuti pa kaya ito ni Gani?

Ang mga bahagi ng isang bio-data ay nakalista sa ibaba. Markahan ng tsek ang mga kahon sa tabi ng mga bahaging nasulatan ni Gani nang wasto; markahan ng ekis ang mga hindi.

Impormasyon Tungkol sa Sarili

- ☐ Nais na posisyon
- ☐ Petsa
- ☐ Pangalan
- ☐ Kasarian
- ☐ Tirahan sa siyudad
- ☐ Tirahan sa probinsiya
- ☐ Araw ng kapanganakan
- ☐ Lugar
- ☐ Estadong sibil
- ☐ Nasyonalidad
- ☐ Taas
- ☐ Timbang
- ☐ Relihiyon
- ☐ Telepono
- ☐ Kulay ng buhok
- ☐ Kulay ng mata
- ☐ Asawa
- ☐ Hanapbuhay
- ☐ Tirahan
- ☐ Bilang ng mga anak, mga pangalan nila, at araw ng kapanganakan

Ikumpara mo ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 42. Gaano ka kahusay sa gawaing ito?

Alamin Natin

Talakayin natin nang detalyado ang mga bahagi ng isang bio-data. Narito ang ilang mga paalala kung paano sinasagutan ang bawat aytem. Tingnan natin kung hanggang saan ang pagkakaunawa mo at kung ikaw ay makasusunod sa mga panuto. Isipin mo na ikaw ay sumusulat sa isang bio-data.

Handa ka na ba? Simulan na natin.

Impormasyon Tungkol sa Sarili

- ◆ **Nais na posisyon**—ay tumutukoy sa posisyon na inaaplayan mo. Halimbawa, guwardiya, sekretarya, resepsyonist, trabahador sa pabrika, at iba pa. Kung may koda para sa posisyon, isulat ito sa tabi ng titulo ng posisyon. Ang isang kumpanya ay karaniwang nagbibigay ng mga koda para sa mga posisyon.
- ◆ **Petsa**—ay tumutukoy sa petsa kung kailan mo sinulatan ang iyong bio-data. Siguraduhing ilagay ang mga sumusunod: buwan, araw, at taon. Halimbawa, Marso 11, 2001.
- ◆ **Pangalan**—ay maaaring ang pinakamahalagang impormasyon sa anumang porma. Ito ay ang iyong buong pangalan kasama ang iyong pangunang pangalan, panggitnang pangalan, at apelyido. Halimbawa, Gani Callos de Jesus.
- ◆ **Kasarian**—ay tumutukoy kung ikaw ay isang lalaki o babae.
- ◆ **Tirahan sa siyudad**—ay tumutukoy sa kung saan ka nakatira sa siyudad habang ikaw ay naghahanap ng trabaho. Siguraduhing ilagay ang numero ng iyong bahay, kalye, baryo, baranggay o munisipalidad, lungsod o probinsiya. Ilagay rin ang iyong zip code para mapadali ang pagpapadala ng sulat. Halimbawa, 65 Cornell Street, Wackwack Village, Mandaluyong City 1555.
- ◆ **Tirahan sa probinsiya**—ay tumutukoy sa kung saang probinsiya ka nagmula. Siguraduhing ilagay ang numero ng iyong bahay, kalye, baryo/ baranggay o munisipalidad, lungsod o probinsiya. Ilagay rin ang iyong zip code. Halimbawa, 10 Matiyaga Street, Baranggay Kabo, Maryville Village, Batangas City 4200.

Kung wala kang tirahan sa probinsiya, maaari mong isulat ang N/A na ang ibig sabihin ay “not applicable.”

- ◆ **Petsa ng kapanganakan**—ay tumutukoy sa araw kung kailan ka ipinanganak. Siguraduhing ilagay ang buwan, araw, at taon ng iyong kapanganakan. Halimbawa, Oktubre 5, 1962.
- ◆ **Lugar ng kapanganakan**—ay tumutukoy sa lugar kung saan ka ipinanganak; maaaring ang lungsod o munisipalidad. Halimbawa, Maynila o Calatagan, Batangas.

- ◆ **Estadong sibil**—ay nagsasaad kung ikaw ay may asawa na, binata o dalaga pa, o balo na.
- ◆ **Nasyonalidad**—ay tumutukoy sa kung saang bansa ka nagmula. Halimbawa, Pilipino, Amerikano, Indonesian, at iba pa.
- ◆ **Taas**—ay maaaring maipahayag sa talampakan at pulgada o sentimetro. Halimbawa, kung ang taas mo ay 5 talampakan at 6 na pulgada, maaari mo itong isulat bilang 5’6” o 165 sentimetro.
- ◆ **Timbang**—ay maaaring maipahayag sa libra o kilo. Halimbawa, kung ikaw ay may timbang na 105 libra, maaari mo itong isulat bilang 105 libra o 47.73 kilo.
- ◆ **Relihiyon**—ay tumutukoy sa usapin, simulain, o sistema ng iyong paniniwala. Halimbawa, ikaw ay maaaring isang Romano Katoliko, Muslim, Iglesia ni Kristo, at iba pa.
- ◆ **Telepono**—ay tumutukoy sa numero ng telepono kung saan maaari kang tawagan. Halimbawa, 433-8873. Kung mayroon kang higit sa isang telepono, maaari mong ilagay ang lahat ng mga ito.
- ◆ **Kulay ng buhok**—ay tumutukoy sa kulay ng iyong buhok sa oras na sinulatan mo ang iyong bio-data. Halimbawa, kulay-kape o itim.
- ◆ **Kulay ng mata**—ay tumutukoy sa orihinal na kulay ng iyong mga mata. Halimbawa, kulay-kape o itim.
- ◆ **Asawa**—ay tumutukoy sa buong pangalan ng iyong asawa kung ikaw ay may asawa na. Halimbawa, Maria Reyes Santos. Siguraduhing ilagay ang buong pangalan ng iyong asawa – pangunang pangalan, panggitnang pangalan, at apelyido. Maaari mo rin namang hindi isulat ang kanyang buong panggitnang pangalan. Sa ganitong pagkakataon, maaari mong ilagay na lamang ang unang titik ng kanyang panggitnang pangalan. Isulat ang **N/A** kung ikaw naman ay wala pang asawa.
- ◆ **Hanapbuhay**—ay tumutukoy sa trabaho ng iyong asawa. Halimbawa, magsasaka, sekretarya, kawani, at iba pa.
- ◆ **Tirahan**—ay tumutukoy sa kumpletong tirahan ng iyong asawa. Siguraduhing ilagay ang numero ng kanyang bahay, kalye, baryo/baranggay, munisipalidad, lungsod o probinsiya. Isulat din ang kanyang zip code. Halimbawa, 22 Makabulos Street, Baranggay Bangkal, Bago Bantay Village, Mandaluyong City 1555.
- ◆ **Bilang ng mga anak, mga pangalan nila, at mga araw ng kapanganakan**—ay tumutukoy sa buong pangalan ng iyong mga anak, ang kanilang mga edad, at ang mga araw ng kanilang kapanganakan. Halimbawa, kung isa lang ang iyong anak, Macky Callos de Jesus, 1 taong gulang, Setyembre 24, 2000.

- ◆ **Pangalan ng ama**—ay tumutukoy sa buong pangalan ng iyong ama. Halimbawa, Ernesto Martinez de Jesus. Siguraduhing ilagay ang kanyang pangunang pangalan, panggitnang pangalan, at apelyido. Maaari mo rin namang hindi isulat ang kanyang buong panggitnang pangalan. Sa ganitong pagkakataon, ilagay mo na lamang ang unang titik ng kanyang panggitnang pangalan. Kung ang iyong ama ay yumao na, isulat ang “yumao na” pagkatapos ng kanyang pangalan.
- ◆ **Hanapbuhay**—ay tumutukoy sa trabaho ng iyong ama. Halimbawa, karpintero, magsasaka, at iba pa. Kung siya ay hindi na naghahanapbuhay, isulat ang “retirado.” Kung wala naman siyang hanapbuhay sa panahon na isinulat mo ang iyong bio-data, isulat ang “walang trabaho.”
- ◆ **Pangalan ng ina**—ay tumutukoy sa buong pangalan ng iyong ina. Halimbawa, Nena Reyes Callos. Siguraduhing ilagay ang kanyang pangunang pangalan, panggitnang pangalan, at apelyido. Maaari mo rin namang hindi ilagay ang kanyang buong panggitnang pangalan. Sa ganitong pagkakataon, isulat mo na lamang ang unang titik ng kanyang panggitnang pangalan. Kung ang iyong ina ay yumao na, isulat ang “yumao na” pagkatapos ng kanyang pangalan.
- ◆ **Hanapbuhay**—ay tumutukoy sa trabaho ng iyong ina. Halimbawa, mananahi, tagaluto, at iba pa.
- ◆ **Ang kanilang tirahan**—ay tumutukoy sa kumpletong tirahan ng iyong mga magulang – ang numero ng kanilang bahay, kalye, baryo/baranggay, munisipalidad, lungsod o probinsiya. Isulat din ang kanilang zip code. Halimbawa, 22 Makabulos Street, Baranggay Bangkal, Bago Bantay Village, Mandaluyong City 1555.
- ◆ **Mga wika na kayang bigkasin o isulat**—ay tumutukoy sa iba pang lengguwahe o dayalekto na kaya mong bigkasin o isulat maliban sa Filipino. Halimbawa, Ingles, Ilokano, at iba pa.
- ◆ **Taong maaaring tawagan sa oras ng kagipitan**—ay tumutukoy sa taong nais mong makaalam kung sakaling may mangyaring masama sa iyo. Maaaring ito ay ang iyong ama, ina, o asawa.
- ◆ **Ang kanyang tirahan at telepono**—ay tumutukoy sa kumpletong tirahan at numero ng telepono ng taong nais mong makaalam sa iyong kagipitan. Siguraduhing ilagay ang numero ng kanyang bahay, kalye, baryo/baranggay, munisipalidad, lungsod, o probinsiya. Isulat din ang kanyang zip code. Halimbawa, 22 Makabulos Street, Baranggay Bangkal, Bago Bantay Village, Mandaluyong City 1555.

Mga Impormasyon Tungkol sa Pinag-aralan

- ◆ **Elementarya**—ay tumutukoy sa kumpletong pangalan at lugar ng paaralan kung saan ka nagtapos ng elementarya. Halimbawa, Piñahan Elementary School – Quezon City.

- ◆ **Taon ng pagtatapos**—ay tumutukoy sa araw ng iyong pagtatapos sa elementarya. Maaaring ilagay mo na lamang ang buwan at taon. Nguni’t kung hindi mo na maalala ang buwan, maaari mo na lamang ilagay ang taon. Halimbawa, Marso 1976 o 1976.
- ◆ **Mataas na paaralan**—ay tumutukoy sa kumpletong pangalan at lugar ng paaralan kung saan ka nagtapos ng mataas na paaralan. Halimbawa, Manila Science High School – Manila.
- ◆ **Taon ng pagtatapos**—ay tumutukoy sa araw ng iyong pagtatapos sa mataas na paaralan. Maaaring ilagay mo na lamang ang buwan at taon. Nguni’t kung hindi mo na maalala ang buwan, maaari mo na lamang ilagay ang taon. Halimbawa, Marso 1980 o 1980.
- ◆ **Kolehiyo**—ay tumutukoy sa kumpletong pangalan at lugar ng kolehiyo o unibersidad kung saan nagtapos ka ng kolehiyo. Halimbawa, Far Eastern University – Maynila.
- ◆ **Taon ng pagtatapos**—ay tumutukoy sa araw ng iyong pagtatapos sa kolehiyo. Maaari mo na lamang ilagay ang buwan at taon. Nguni’t kung hindi mo na maalala ang buwan, maaari mo na lamang ilagay ang taon. Halimbawa, Marso 1984 o 1984.
- ◆ **Kurso**—ay tumutukoy sa kurso na iyong kinuha at tinapos sa kolehiyo. Halimbawa, “BS Secretarial” o BS Computer Science.
- ◆ **Mga natatanging kakayahan**—ay tumutukoy sa kakayahan tulad ng pagmamaneho, pagmamakinilya, at iba pa na makakapagpaangkop sa iyo sa trabahong nais mo.
- ◆ **Bokasyonal**—ay tumutukoy sa kumpletong pangalan at lugar ng paaralang pang-bokasyonal na iyong pinasukan, kung mayroon man. Halimbawa, Samson Institute of Technology – Cubao.
- ◆ **Taon ng pagtatapos**—ay tumutukoy sa araw ng iyong pagtatapos o pagtanggap ng sertipiko mula sa paaralang pang-bokasyonal na iyong pinasukan. Maaari mo na lamang ilagay ang buwan at taon nguni’t kung hindi mo na maalala ang buwan, maaari mo na lamang ilagay ang taon. Halimbawa, Marso 2000 o 2000.

Rekord ng mga Pinasukang Trabaho

- ◆ Ang iyong record ng mga pinasukang trabaho ay magpapakita ng iyong kasalukuyan at mga nakaraang pinaglingkuran, kung mayroon man. Kailangang itala mo rito ang mga pangalan ng mga kumpanyang pinasukan mo mula sa pinakabago hanggang sa pinakaunang trabaho. Ang hanay ng “Mula” ay magpapakita ng araw na nagsimula kang maglingkod sa isang kumpanya samantalang ang hanay ng “Hanggang” ay magpapakita ng huling araw mo sa iyong trabaho. Maaari mo na lamang ilagay ang buwan at taon o kahit ang taon na lamang kung hindi mo na maalala ang buwan.

Ang hanay ng “Posisyon” ay magpapakita ng posisyon mo sa kumpanyang iyong pinapasukan sa kasalukuyan o pinasukan sa nakaraan. Sa huli, ang hanay ng “Kumpanya” ay magpapakita ng mga kumpletong pangalan at lugar ng kumpanyang iyong pinapasukan sa kasalukuyan at pinasukan sa nakaraan. Sa ganitong paraan, masusundan ng kumpanyang iyong pinag-aaplayan ang iyong estadong pang-propesyonal, kung mayroon man.

Mga Taong Maaaring Pagtanungan Tungkol sa Iyong Pagkatao

Ang mga taong maaaring pagtanungan tungkol sa iyong pagkatao ang makapagsasabi sa kumpanya na pinag-aaplayan mo kung paano ka bilang isang manggagawa. Dapat mong ilagay ang kanilang buong pangalan, posisyon, at kumpletong tirahan. Halimbawa, Josie L. Cruz, Superbisor, Star Paper Company, 434 Boni Avenue, Mandaluyong City.

Kung wala ka pang naging trabaho, maaari mong ilagay ang mga pangalan ng iyong mga kapitbahay o kaibigan. Dapat ay mailarawan ka nila bilang isang empleyado o manggagawa.

Iba Pang Impormasyon

- ◆ **Numero ng sertipiko ng tirahan** (*residence certificate number*)—ang numero ng sertipiko ng tirahan ay isang porma mula sa iyong Gusaling-Lungsod/Gusaling-Munisipal na nagpapatunay na ikaw ay residente ng isang lokalidad at ikaw ay nagbayad para rito. Ang bawat isa nito ay may nakatalagang numero, halimbawa, 00563226.
- ◆ **Ibinigay sa**—ay nagpapakita kung saan ibinigay ang sertipiko ng tirahan. Ito ay karaniwang itinatatak sa sertipiko. Halimbawa, Maynila.
- ◆ **Ibinigay noong**—ay nagpapakita kung kailan ibinigay ang sertipiko ng tirahan. Halimbawa, Marso 14, 2000.
- ◆ **TIN**—ay nagpapakita ng iyong *tax identification number* na nagpapatunay na ikaw ay nagbabayad ng buwis. Halimbawa, 148-605-906.
- ◆ **Numero sa NBI**—ay nagpapakita ng iyong numero sa *National Bureau of Investigation* (NBI) na nagpapatunay ng iyong rekord sa organisasyon. Halimbawa, 41-786.
- ◆ **Numero ng pasaporte**—ang pasaporte ay nagsisilbing porma ng pagkakakilanlan. Karaniwan ay may itinatalagang numero sa bawat isa nito. Halimbawa, 205631.
- ◆ **Lugar kung saan ibinigay**—ay tumutukoy sa lugar kung saan ibinigay ang iyong pasaporte. Halimbawa, Maynila, Pilipinas.
- ◆ **Petsa**—ay nagpapakita kung kailan ibinigay ang iyong pasaporte. Halimbawa, Marso 22, 1993.
- ◆ **Lagda ng aplikante**—ay nagpapakita ng iyong lagda na nagpapatunay na ikaw ay naging totoo sa iyong aplikasyon.

Ang mga sumusunod ay ilang patnubay sa wastong pagsulat sa mga porma.

1. Siguraduhing ang mga ibinigay mong impormasyon ay kumpleto at wasto. Halimbawa, kapag hindi mo naisulat ang iyong kumpletong tirahan, maaaring mahirapan ang kumpanyang pinag-aaplayan mo na ipatawag ka sa pamamagitan ng sulat.
2. Tingnan mo kung tama ang pagkabaybay ng mga salita at ang pagkakasulat ng mga numero.
3. Sumulat nang malinis at nababasa. Huwag gumamit ng lapis. Gumamit lamang ng asul o itim na tinta sa pagsulat sa mga porma. Mas mainam kung gagamit ng makinilya o kompyuter.
4. Ibigay ang mga porma sa tamang oras. Alamin kung hanggang kailan maaaring magbigay at sundin ito.

Laging isaisip ang mga patnubay na ito. Makatutulong ang mga ito sa wastong pagsulat sa mga porma.

Magbalik-aral Tayo

Punan ang mga patlang upang makumpleto ang mga sumusunod na pangungusap.

1. Siguraduhing ang mga ibinigay mong impormasyon ay _____.
at _____. Halimbawa, kapag hindi mo naisulat ang iyong kumpletong tirahan, maaaring mahirapan ang kumpanyang iyong pinag-aaplayan na ipatawag ka sa pamamagitan ng sulat.
2. Tingnan mo kung tama ang _____ ng mga salita at
_____ ng mga numero.
3. Sumulat nang _____ at _____. Huwag gumamit ng lapis. Gumamit lamang ng _____ o _____ na tinta sa pagsulat sa mga porma. Mas mainam kung gagamit ng _____ o _____.
4. Ibigay ang mga porma sa tamang _____. Alamin kung hanggang kailan maaaring magbigay at _____ ito.

Ikumpara mo ang iyong mga sagot sa mga nakasulat sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 42. Tama ba ang lahat ng iyong mga sagot?

Alamin Natin ang Iyong mga Natutuhan

Sulatan ang blangkong bio-data sa pahina 5. Siguraduhing masunod lahat ang mga patnubay na nabanggit. Maging matapat sa pagsulat sa porma.

Pagkatapos nito, ikumpara ang iyong ginawa sa wastong pagkakasulat ng porma na matatagpuan sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 43. Gaano ka kahusay sa iyong ginawa?

Tandaan Natin

- ◆ Dapat mong sundin ang mga patnubay sa pagsulat sa mga porma.
- ◆ Ang wastong pagsulat sa mga porma ay ang unang hakbang sa pagpasok sa paaralan o sa trabaho na interesado ka.

Ang Pagsulat sa Iba Pang Porma

Sa Aralin 1, ikaw ay nakapagsanay sa malinis, kumpleto, at wastong pagsulat sa isang bio-data. Natutuhan mo rin kung ano ang mga porma at kung gaano kahalaga ang mga ito sa iyong araw-araw na pamumuhay. Maliban sa bio-data, marami pang uri ng porma. Ito ay ang mga porma sa paghingi ng sedula, sa mga lisensiya sa pagmamaneho, sa mga balota sa halalan, sa mga pormang pagrehistro, at sa mga pormang pangsiyasat.

Malalaman mo sa aralin na ito kung gaano kahalaga ang mga porma at ang wastong pagsulat sa mga ito. Tandaan na ang lahat ng mga porma ay nangangailangan ng mga impormasyon na makikita rin sa bio-data. Puwede mo nang gawin ang mga natutuhan mo sa Aralin 1.

Pagkatapos pag-aralan ang aralin na ito, makakaya mo nang sumulat nang malinis at wasto sa mga pormang kailangan sa paghingi at ng sedula, lisensiya sa pagmamaneho, at sa balota sa halalan. Kasama na rin ang mga pormang pangrehistro at pangsiyasat.

Basahin Natin Ito

Basahin ang mga sumusunod at alamin ang iba pang uri ng mga porma na karaniwan nating sinusulatan.

Si Pepito ay anak ng isang magsasaka. Siya ay naging 18 taong gulang isang linggo na ang nakararaan. Inisip ng kanyang ama na siya ay turuang magmaneho upang makatulong siya sa paghatid ng kanilang mga ani. Kaya isang araw...

Ama: Gusto mo ba akong tulungan sa aking trabaho, Pepito?

Pepito: Opo, Itay. Paano po ako makatutulong?

Ama: Alam mo, iho, ang aking mga mata ay hindi na kasinglinaw tulad noon. Kailangan ko ng isang taong magmamaneho para sa akin tuwing pupunta ako sa palengke upang ihatid ang ating mga ani. Kaya binabalak kong turuan kang magmaneho. Nguni't una sa lahat, bakit hindi ka muna pumunta sa Gusaling-Munisipalidad upang kumuha ng sedula?

Pepito: Opo, Itay. Magpapalit lamang po ako ng damit at aalis na ako.

Pagkatapos ng ilang buwan, natutuhan ni Pepito ang pagmamaneho at handa na siyang kumuha ng kanyang lisensya. Kaya pumunta siya sa Tanggapan ng Transportasyong Panlupa (*Land Transportation Office o LTO*)...

Pepito: Magandang tanghali po, ma'am. Nais ko po sanang kumuha ng lisensya sa pagmamaneho. Ano po ang kailangan kong gawin?

Tauhan ng LTO: Kailangan mo lamang sulatan ang pormang ito at magsumite ng iba pang kailangang ibigay.

Pagkatapos ng ilan pang buwan, nagpasiya si Pepito na maging miyembro ng isang samahan ng mga kabataan sa kanilang bayan. Kaya nang sumunod na araw, siya ay nagpunta sa opisina ng samahan upang magtanong kung paano siya makasali rito...

Pepito: Ipagpaumanhin ninyo, ako ay si Pepito de Jesus. Nais ko sanang maging kasapi ng inyong organisasyon.

Kasapi ng samahan: Naku, napakaganda namang pakinggan ang sinabi mo. Sulatan mo lamang ang pormang pangrehistro na ito at magbayad ka rin ng maliit na halaga at ikaw ay kasapi na.

Pepito: Maraming salamat. Marami akong naririnig na magagandang bagay tungkol sa inyong samahan.

Kasapi ng samahan: Mabuti iyan. Baka naman mayroon kang mga kaibigan na gusto ring sumali...

Pepito: Oo, baka nga. Huwag kayong mag-alala, sasabihan ko sila.

Kasapi ng samahan: Maraming salamat. Aasahan ka namin sa oryentasyon sa susunod na linggo.

Dumating na ang panahon ng halalan. Ang mga kabataan ay nagbuo ng isang pagsusuri kung sino ang maaaring maging pinakamagagaling na mamumuno sa kanilang bayan.

Pepito: Magandang umaga, Ginoo. Kami po ay mga kasapi ng Organisasyon ng Kilos Kabataan. Nais po sana namin kayong maging bahagi ng pagsusuri na aming ginagawa tungkol sa nalalapit na halalan.

Kasapi ng Komunidad: Magandang umaga rin sa iyo. Ano ang dapat kong gawin?

Pepito: Kailangan po lamang ninyong sulatan ang porma ng pagsusuri na ito at pagkatapos ay aalis na po kami.

Kasapi ng Komunidad: Sige, bakit hindi muna kayo pumasok dito at maupo habang hinihintay ninyo akong matapos.

Nang dumating na ang araw ng halalan, sabik na sabik si Pepito na bumoto sa unang pagkakataon. Nagpunta siya sa presinto nang maaga...

Pepito: Helo, ma'am. Narito po ako upang bumoto.

Tagasiyasat sa Halalan: Sige, sulatan mo lamang ang balotang ito at pumunta kang muli sa akin upang masabihan kita kung ano ang susunod mong gagawin.

Hindi makapaniwala si Pepito na isang taon na pala ang nakalipas. Marami siyang natutuhan at ngayon ay mas handa na siya sa mga susunod pang mga taon ng kanyang buhay.

Alamin Natin

Alam mo ba kung para saan ang sedula? Bakit ba tayo nagbabayad ng buwis sa komunidad?

Ang halaga na nakukuha ng pamahalaan mula sa ating mga buwis sa komunidad ay napupunta sa kanilang kaban na ginagamit sa paggawa ng mga lansangan, tulay at iba pa para sa mga mamamayan ng isang komunidad. Ang sertipiko sa buwis (*tax certificate*) ay nagpapatunay na ikaw ay nagbayad ng buwis at makikinabang sa mga serbisyo at istraktura na ibinibigay ng pamahalaang-lokal.

Nakakita ka na ba ng pormang pang-aplikasyon para sa sedula? Ano ang hitsura nito?

Kung hindi ka pa nakakakita nito, tingnan mo ang halimbawa sa ibaba.

CITY OF MANILA				
Declaration under oath:				
NAME	SURNAME	FIRST	MIDDLE	TAXPAYER'S IDENTIFICATION NO.
ADDRESS				SEX CIVIL STATUS
CITIZENSHIP	ICR. No. (if an alien)	PLACE OF BIRTH		DATE OF BIRTH
PROFESSION/OCCUPATION/BUSINESS		HEIGHT	WEIGHT	RESIDENCE TAX DUE
BASIC RESIDENCE TAX DUE				
ADDITIONAL RESIDENCE TAX on the following items owned or earned in the Philippines (Tax not to exceed (P5000.00))				TAXABLE AMOUNT
1. Assessed value of real property (P1.00 for every _____)				
2. Gross receipts of earnings derived from business during the preceding year P1.00 for every _____ P1000.00				
3. Salaries or gross receipts or earnings derived from exercise of profession or pursuit of any occupation (P1.00 for every P1000.00)				
Prior res. cert. No. _____ Date _____ Place _____				TOTAL
Taxpayer's Signature _____ SWORN TO and subscribed before me this _____ day of _____, 19____				_____ Administering officer

Anu-anong mga impormasyon ang karaniwang hinihingi sa isang pormang pang-aplikasyon? Katulad ba ng mga ito ang hinihingi sa isang bio-data?

Tingnan natin.

Magkatulad ang mga impormasyong hinihingi maliban sa mga sumusunod:

1. **ICR number**—ay kailangan lamang kung ikaw ay isang banyaga na itinuring nang sariling bansa ang Pilipinas.
2. **Buwis sa paninirahan na dapat mo nang bayaran** (*residence tax due*)—ay nakadepende sa kung ikaw man ay may trabaho o wala at kung magkano ang iyong kinikita. Idagdag mo pa ang saligang buwis sa paninirahan.
3. **Saligang buwis sa paninirahan na dapat mo nang bayaran** (*basic residence tax due*)—ay tumutukoy sa saligang halaga na kailangang bayaran maliban pa sa kung magkano ang ipapataw na halaga batay sa mga kinikita sa bawat taon.
4. **Karagdagang buwis sa paninirahan** (*additional residence tax*)—ay tumutukoy sa halaga na kailangang bayaran batay sa kabuuang kita sa taon.
5. **Kabuuan**—ay katumbas ng halagang tinukoy sa bahagi ng buwis sa paninirahan.
6. **Bagong numero ng sertipiko sa paninirahan** (*prior residence certificate number*)—ay tumutukoy sa numero ng iyong nakaraang sertipiko sa paninirahan.
7. **Petsa**—ay tumutukoy sa araw kung kailan mo nakuha ang iyong nakaraang sertipiko sa paninirahan.
8. **Lugar**—ay tumutukoy sa lugar kung saan mo nakuha ang iyong nakaraang sertipiko ng paninirahan.
9. **Lagda ng nagbabayad ng buwis**—ay tumutukoy sa iyong lagda na nagpapatunay sa lahat ng mga impormasyong nakasulat sa pormang pang-aplikasyon.
10. **Sertipiko**—ay sinusulatan ng tagapangasiwang opisyal sa Gusaling-Munisipalidad o Gusaling-Lungsod upang patunayan ang sertipiko ng aplikasyon ng nagbabayad ng buwis.
11. **Tagapangasiwang opisyal**—ay tumutukoy sa lagda ng opisyal na nakakita sa aplikasyon ng nagbabayad ng buwis.

Subukan Natin Ito

Tukuyin ang mga nawawalang bahagi ng sedula sa ibaba.

CITY OF MANILA				
Declaration under oath				
NAME	SURNAME	FIRST	MIDDLE	T
	PALACIO,	MARIVIC	DIATA	7
ADDRESS				5
57 NEW YORK STREET, CUBAO, QUEZON CITY 1109				F
CITIZENSHIP	1. _____	PLACE OF BIRTH		C
FILIPINO	N/A	QUEZON CITY		A
PROFESSION/OCCUPATION/BUSINESS	HEIGHT		WEIGHT	2
EDITOR	5'4"		100 LBS.	F
3. _____				
P5.00				
ADDITIONAL RESIDENCE TAX on the following items owned or earned in the Philippines				T
(Tax not to exceed P5000.00)				A
1. Assessed value of real property (P1.00 for every P1000.00)				N
2. Gross receipts or earnings derived from business during the preceding year P1.00 for every P1000.00				N
3. Salaries or gross receipts or earnings derived from exercise of profession or pursuit of any occupation (P1.00 for every P1000.00)				F
Prior res. Cert.				4
No. 10528769				
Date Feb. 24, 2000				
Place Quezon City				
5. _____				
SWORN TO and subscribed before me this <u>twenty-fi</u>				
day of <u>February 2001</u> .				

Ikumpara ang iyong mga sagot sa mga nasa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 44. Gaano ka naging kahusay?

Alamin Natin

Mayroon ka bang lisensya sa pagmamaneho? Natatandaan mo ba kung ano ang hitsura ng lisensya sa pagmamaneho?

Tingnan ang blangkong pormang pang-aplikasyon para sa lisensya sa pagmamaneho.

INSTRUCTIONS		APPLICATION FOR DRIVER'S LICENSE	
1. ACCOMPLISH THE FORM CORRECTLY		2. SUBMIT INFORMATION TO THE RECEIVING SECTION TOGETHER WITH THE REQUIRED SUPPORTING DOCUMENTS	
3. PRINT DATA LEGIBLY IN CAPITAL LETTERS			
NAME (Family Name, First Name, Middle Name)		No. 2734924	
PRESENT ADDRESS (No. Street, City/Municipality, Province)		TEL. NO.	
PREVIOUS ADDRESS (No. Street, City/Municipality, Province)		TEL. NO.	
CITIZENSHIP	SEX (M/F)	BIRTH DATE (MM/DD/YYYY)	HEIGHT (CM) / WEIGHT (KG)
TYPE OF APPLICATION (TOA)			
☐ A. NEW ☐ B. 2 YRS DELINQUENT OR MORE ☐ C. NON-PROF. TO PROF. ☐ D. PROF. TO NON-PROF. ☐ E. FOREIGN LIC. TO NON-PROF. ☐ F. RENEWAL ☐ G. ADDITIONAL RESTRICTION CODE ☐ H. DUPLICATE ☐ I. CHANGE ADDRESS ☐ J. CHANGE CIVIL STATUS ☐ K. CHANGE NAME ☐ L. CHANGE DATE OF BIRTH ☐ M. OTHERS			
TYPE OF LICENSE (TLA)		EDUCATIONAL ATTAINMENT (EA)	
☐ 1. STUDENT PERMIT ☐ 2. NON-PROFESSIONAL ☐ 3. PROFESSIONAL ☐ 4. CONDUCTOR		☐ 1. NO FORMAL SCHOOLING ☐ 2. ELEMENTARY ☐ 3. HIGH SCHOOL ☐ 4. VOCATIONAL ☐ 5. COLLEGE ☐ 6. POST GRADUATE	
STATE THE YEAR WHEN FIRST ISSUED A PHILIPPINE DRIVER'S LICENSE		ORGAN DONOR ☐ YES ☐ NO	
CIVIL STATUS (CS)	HAIR	EYES	BUILT
☐ 1. SINGLE ☐ 2. MARRIED ☐ 3. WIDOWER ☐ 4. SEPARATED	☐ 1. BLACK ☐ 2. BROWN ☐ 3. BLONDE ☐ 4. GRAY ☐ 5. OTHERS (Specify)	☐ 1. BLACK ☐ 2. BROWN ☐ 3. GRAY ☐ 4. OTHERS (Specify)	☐ 1. LIGHT ☐ 2. MEDIUM ☐ 3. HEAVY
COMPLEXION			
☐ 1. LIGHT ☐ 2. FAIR ☐ 3. DARK			
BIRTH PLACE (City/Municipality, Province)			
SPOUSE NAME (Last Name, Family Name) (Indicate if deceased)			
FATHER'S NAME (Last Name, Family Name) (Indicate if deceased)			
MOTHER'S MAIDEN NAME (Family Name, Last Name) (Indicate if deceased)			
EMPLOYER'S BUSINESS NAME		TEL. NO.	
EMPLOYER'S BUSINESS ADDRESS		PREVIOUS ADDRESS	
FILL THIS UP IF YOU HAVE CHANGED YOUR ADDRESS			
FILL THIS UP ONLY IF YOUR NAME ABOVE IS DIFFERENT FROM YOUR NAME IN PREVIOUS LICENSE		PREVIOUS NAME (Family Name, First Name, Middle Name)	
PREVIOUS OFFICIAL RECEIPT		VALIDITY	
DATE ISSUED		AMOUNT PAID	
THIS IS TO CERTIFY THAT I HAVE CAREFULLY EVALUATED THIS APPLICATION INCLUDING THE SUPPORTING DOCUMENTS			
A) Have you ever been charged or convicted of any offense (criminal, civil) before a court of competent jurisdiction? YES ☐ NO ☐			
If "YES", give particulars.			
Any false statement in this application or misrepresentation of facts relative thereto shall render the license null and void ab initio and shall serve as ground to bar from acquiring license.			
THIS IS TO CERTIFY THAT THE INFORMATION I HAVE GIVEN IS TRUE AND CORRECT.		SIGNATURE OF LICENSEE	
SUBSCRIBED under oath before me		District Head / Date	

Anu-anong mga impormasyon ang kabilang dito na wala sa dalawang pormang unang tinalakay?

Tingnan natin ang mga ito nang detalyado.

1. **Dating tirahan**—ay tumutukoy sa iyong tirahan maliban sa tirahan mo sa kasalukuyan. Halimbawa, kung lumipat ka mula sa isang lugar papunta sa iba na namang lugar.

2. **Numero ng telepono**—ay tumutukoy sa numero ng telepono sa iyong dating tirahan, kung mayroon man.
3. **Uri ng aplikasyon**—ay tumutukoy sa kung anong uri ng aplikasyon ang ginagawa mo: bago, dalawang taong delingkwente o higit pa, mula hindi propesyonal hanggang propesyonal, mula propesyonal hanggang hindi propesyonal, mula panlabas na lisensiya hanggang hindi propesyonal, pagpapanibago, karagdagang koda ng pagtatakda, kopya, pagbabago ng tirahan, pagbabago ng estadong sibil, pagbabago ng pangalan, pagbabago ng petsa ng kapanganakan, o iba pa.
4. **Uri ng lisensiyang inaaplay**—kung ikaw man ay nag-aaplay ng lisensiyang pang-estudyante, hindi propesyonal, propesyonal, o konduktor.
5. **Kasanayan sa pagmamaneho ay makukuha sa pamamagitan ng**—ay tumutukoy sa kung saan ka matututo ng kasanayan sa pagmamaneho, sa isang paaralan na nagtuturo ng pagmamaneho o sa isang lisensiyadong pribadong tao.
6. **Taon nang unang mabigyan ng lisensiya sa pagmamaneho sa Pilipinas**—ay nagsasaad kung kailan mo nakuha ang iyong lisensiya sa pagmamaneho sa Pilipinas.
7. **Tagapagkaloob ng bahagi ng katawan**—ay nagsasaad kung ikaw man ay magkakaloob ng bahagi ng iyong katawan o hindi.
8. **Pangangatawan**—ay nagsasaad kung ikaw man ay magaan, katamtaman, o mabigat.
9. **Kutis**—ay nagsasaad kung ikaw man ay maputi, kayumanggi, o maitim.
10. **Dating pangalan**—ay sinusulatan lamang kung nagpalit ka ng pangalan.
11. **Bisa**—ay tumutukoy sa araw kung kailan pinayagan ka nang gamitin ang bago mong pangalan.
12. **Dating opisyal na numero ng resibo**—ay tumutukoy sa numero ng resibo ng pinagbayaran mo para sa dati mong lisensiya.
13. **Petsa na ibinigay**—ay tumutukoy sa araw kung kailan ibinigay ang iyong resibo para sa dati mong lisensiya.
14. **Halagang binayaran**—ay tumutukoy sa halagang iyong binayaran para sa iyong dating lisensiya.
15. **Dating napatunayang kriminal/sibil na pagkakasala**—ay nagsasaad kung ikaw man ay napatunayang nagkasala sa anumang krimen o hindi.
16. **Lagda ng kumukuha ng lisensiya**—ay nagpapatunay na ang lahat ng impormasyong nakasaad sa iyong aplikasyon ay totoo at tama.

17. **Kodigo ng pagtatakda** (*Restriction Code*)—sinusulatan ng tauhan ng Tanggapan ng Transportasyong Panlupa. Ito ay nagpapakita kung anong mga uri ng sasakyan ang maaari mo lamang gamitin.
18. **Mga Kondisyon**—ay nagpapakita ng mga kondisyon upang ikaw ay payagang magmaneho.
19. **Kuwentahan ng kabayaran**—ay nagpapakita ng lahat ng iyong mga babayaran upang makuha mo ang iyong lisensiya sa pagmamaneho.
20. **Pinuno ng distrito/Petsa**—ay nagpapakita ng lagda ng pinuno ng tanggapan at ang petsa kung kailan niya nilagdaan ang iyong aplikasyon para maproseso.

Subukan Natin Ito

Ipareha ang mga aytem sa Hanay A sa kanilang mga paglalarawan sa Hanay B. Isulat ang mga titik ng tamang sagot sa mga patlang.

Hanay A

1. Uri ng aplikasyon
2. Uri ng lisensiyang inaaplay
3. Kasanayan sa pagmamaneho ay makukuha sa pamamagitan ng
4. Kodigo ng pagtatakda
5. Mga kondisyon

Hanay B

- a. Nagpapakita ng mga kondisyon upang ikaw ay payagang magmaneho
- b. Maaaring isa sa mga sumusunod: bago, dalawang taong delingkwente o higit pa, mula hindi propesyonal hanggang propesyonal, at iba pa.
- c. Nagpapakita ng mga uri ng sasakyan na maaari mong gamitin
- d. Maaaring isa sa mga sumusunod: lisensiyang pang-estudyante, hindi propesyonal, propesyonal, o konduktor
- e. Maaaring sa pamamagitan ng isang paaralan na nagtuturo ng pagmamaneho o ng isang lisensiyadong pribadong tao

Ikumpara mo ang iyong mga sagot sa mga nasa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 44. Gaano ka kahusay?

Alamin Natin

Ikaw ba ay nakaboto na sa isang halalan? Kung oo, samakatuwid ay alam mo kung ano ang hitsura ng isang balota. Kung hindi naman, tingnan mo ang blangkong balota sa ibaba upang malaman mo kung ano ang hitsura nito.

005769821	
PRESIDENT _____	
VICE-PRESIDENT _____	
SENATORS	
1.	_____
2.	_____
3.	_____
4.	_____
5.	_____
6.	_____
7.	_____
8.	_____
9.	_____
10.	_____
11.	_____
12.	_____
13.	_____
14.	_____
15.	_____
16.	_____
17.	_____
18.	_____
19.	_____
20.	_____
21.	_____
22.	_____
23.	_____
24.	_____
GOVERNOR _____	
MAYOR _____	
VICE-MAYOR _____	
COUNCILORS	
1.	_____
2.	_____
3.	_____
4.	_____
5.	_____
6.	_____

<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;">Voter's thumb- mark</div>	005769821

Ang balota sa halalan ay madaling sulatan. Kailangan mo lamang tandaan ang mga pangalan ng mga kandidatong iyong iboboto. Pagkatapos ay sundin mo ang mga instruksiyon ng inspektor sa halalan.

Subukan Natin Ito

Sa lahat ng mga naging kandidato sa 2001 halalan, sino ang mga ibinoto mo o maaaring naiboto mo? Ilista ang mga pangalan nila sa blangkong balota na makikita sa *Alamin Natin* sa pahina 24.

May nanalo ba sa iyong mga pinili?

Ang pagsulat sa mga pormang pangrehistro at pangsiyasat ay katulad sa pagsulat sa iba pang uri ng pormang ating tinalakay. Dapat ay maging tapat ka sa pagsagot sa mga tanong dito.

Alamin Natin ang Iyong mga Natutuhan

Punan ang sumusunod na pormang pangrehistro sa paaralan.

UP FORM 5. UNIVERSITY OF THE PHILIPPINES CERTIFICATE OF REGISTRATION (REV. 09-99).
WRITE IN BLOCK LETTERS. Use an "X" mark in answering information preceded by a box ☐

STUDENT NUMBER		NAME (Last, Given, Middle. If a married woman, encircle maiden name)								DEGREE & MAJOR		TERM & SY.
STUDENT'S COPY	CLASS CODE	COURSE NO.	SECTION	UNITS	DAYS	TIME	ROOM	LAB. FEE	CODE	Tuition		
										Miscellaneous		
										Student Fund		
										Laboratory Fee		
										EDF		
										Entrance		
										Deposit		
										Fine		
										TOTAL FEES		
										Less: Scholarship/Privilege		
				TOTAL UNITS		Country of Citizenship			Amount Received by:		Assessed by:	
Signature and Printed Name of Adviser				STFAP Bracket No. Certified by:			CASH:		Scholarship/Privilege			
Signature of Student				First Time to enroll in UP?			CHECK:					
							LOAN:					
							O.R. No.		Date	Amount Paid		

Tandaan Natin

- Ang iba't ibang uri ng porma ay nangangailangan ng iba't ibang uri ng impormasyon. Nguni't ang lahat ng ito ay kaugnay sa sinusulatan mong porma. Halimbawa, kung nais mong makakuha ng lisensiya sa pagmamaneho, ang mga impormasyong kailangan sa porma ay may kaugnayan sa iyong kasanayan sa pagmamaneho.

Ang Pagsulat sa Pormang Pangbuwis sa Kita

Sa mga nakaraang aralin, natutuhan mo kung paano sumulat sa iba't ibang uri ng porma tulad ng bio-data, aplikasyon para sa sedula at lisensiya sa pagmamaneho, balota sa halalan, pormang pangsiyasat, at pormang pangrehistro. Ang mga ito ay medyo madaling sulatan sapagkat mga simpleng impormasyon lamang ang kailangan dito.

Upang mas lalong mahasa ang iyong kasanayan sa wastong pagsulat sa mga porma, dapat mo namang matutuhan kung paano sumulat sa pormang pangbuwis sa kita.

Pagkatapos pag-aralan ang aralin na ito, makakaya mo nang:

- ◆ ilarawan mo kung ano ang hitsura ng isang pormang pangbuwis sa kita; at
- ◆ isulat ka nang wasto ang isang pormang pangbuwis sa kita.

Alamin Natin

Ang bawat mabuting mamamayan ay naghaharap ng pormang pangbuwis sa kita taun-taon. Alam mo ba ang wastong pagsulat dito? Huwag kang mag-alala kung hindi. Basahin mo na lamang nang husto ang aralin na ito upang malaman mo kung paano.

Ang **pormang pangbuwis sa kita** ay katunayan ng iyong pagbabayad ng taunang buwis sa kita. Ang mga manggagawa, katulad ng iyong mga magulang, ay nagsusumite nito. Ang ITR (Income Tax Return) ay nagbibigay ng impormasyon tungkol sa iyong kinita at sa halaga ng buwis na dapat mong babayaran taun-taon. Ito rin ay nagpapatunay ng iyong kapasidad na magbayad sa mga bayarin ng iyong kredit kard o iba pa. Ito ay maaari ring kailanganin sa pag-aplay mo ng bisa sa pagpunta mo sa ibang bansa. Maaari rin itong gamitin para sa iyong aplikasyon sa pautang.

Pag-aralan at Suriin Natin Ito

Si Nena ay may-ari ng isang maliit na sari-sari store. Sinulatan niya ang sumusunod na pormang pangbuwis sa kita. Sa iyong palagay, wasto ba ang kanyang ginawa? Bakit/Bakit hindi?

DLN:		Annual Income Tax Return		BIR Form No. 1700 (Formerly Form 1701A) January 1998
 Republika ng Pilipinas Kagawaran ng Pananalapi Kawanihan ng Rentas Internas				
For Individuals Earning Purely Compensation Income				
Fill in all applicable spaces. Mark all appropriate boxes with an "X".				
1 For the Year		BCS Number/Item Number (To be filled up by the BIR)		
▶ 2000				
Part I Background Information				
2 Taxpayer Identification No.		3 RDO Code	4 PSOC Code	
▶ 452 043 133		▶	▶	
5 Taxpayer's Name				
▶ CASTRO		▶ NENA		▶ AQUILAR
Last Name		First Name		Middle Name
6 Registered Address				
▶ 49		▶ REGINA STREET		
No. (Include Building Name)		Street		Barangay
▶ DILIMAN		▶ QUEZON CITY		▶ 1104
District/Municipality		City/Province		Zip Code
7 ☒ Home ☐ Office Telephone Number		7A Area/Access Code	7B Telephone Number	7C
▶		▶ 02	▶ 4115994	
8 Date of Birth (MM/DD/YYYY)		10 RDO Code		
▶ 12/02/1964		▶		
9 Spouse's Taxpayer Identification No.		10 RDO Code	11 PSOC Code	
▶		▶	▶	
12 Spouse's Name				
▶		▶		▶
Last Name		First Name		Middle Name
Address of the Spouse				
▶		▶		
No. (Include Building Name)		Street		Barangay
▶		▶		▶
District/Municipality		City/Province		Zip Code
13 Date of Birth (MM/DD/YYYY)		15 Is this an amended return?		
▶		▶ Yes ☐ No ☒		
14 Number of sheets attached		16 Are you availing of tax relief under a special law?		
▶		▶ Yes ☐ No ☒		
17 If yes, specify special law		17		
▶				
Part II Details of Payment				
Particulars	Drawee Bank/Agency	Number	Date MM DD YYYY	Amount
18 Cash/Bank Debit Memo	▶	▶	▶	▶
19 Check	▶	▶	▶	▶
20 Tax Debit Memo	▶	▶	▶	▶
21 Others	▶	▶	▶	▶
Machine Validation/Revenue Official Receipt Details (if not filed with the bank)				
▶				

ENC

Part III				Personal and Additional Exemptions			
22 Personal Exemption							
22A Status of Taxpayer (Mark one box only)							
22A ☒ Single/ Widow/ Widower/ Married but Legally Separated with No Qualified Dependents				☐ Head of Family ☐ Married Taxpayer			
Spouse							
Personal Exemptions		22B		22C			
						20000 .00	
Name of Qualified Dependent Other than Children		Date of Birth MM DD YYYY		Relationship			
22D		22E		22F			
23 Additional Exemptions							
(For Married or Head of the Family)							
23A		23B					
23C							
23C Number of Qualified Dependent Children							
Name of Qualified Dependent Children		Date of Birth MM DD YYYY					
23D							
23E							
23F							
23G							
24 Total Exemptions (Sum of Items 22B & 23A/22C & 23G)							
24A		24B					
				20000 .00			
Part IV				Computation of Tax			
		Spouse		Taxpayer			
25 Gross Taxable Compensation Income		25A		25B			
						34850 .50	
26 Less: Total Exemptions (From Item 24A/24B)		26A		26B			
						20000 .00	
Premium paid on health and/or hospitalization insurance not to exceed P2,400 per year, if married, for spouse claiming additional exemption		26C		26D			
Total (Sum of Items 26A & 26C/ 26B & 26D)		26E		26F			
27 Taxable Compensation Income		27A		27B			
						14850 .50	
28 Tax Due		28A		28B			
						985 .05	
29 Less: Tax Credits/Payments		29A		29B			
Tax Withheld Per BIR Form No. 2315							
Foreign Tax Credits		29C		29D			
Tax Paid in Return Previously Filed, if this is an amended return		29E		29F			
30 Total Tax Credits/Payments (Sum of Items 29A, 29C & 29E/ Sum of Items 29B, 29D & 29F)		30A		30B			
31 Tax Payable (Overpayment)		31A		31B			

Part IV				Computation of Tax (continued)			
		Spouse		Taxpayer			
32 Add: Penalties							
Surcharge	32A	.	32B	.			
Interest	32C	.	32D	.			
Compromise	32E	.	32F	.			
33 Total Penalties (Sum of Items 32A, 32C & 32E/ Sum of Items 32B, 32D & 32F)	33A	.	33B	.			
34 Total Amount Payable/(Overpayment) (Sum of Items 31A & 33A/ 31B & 33B)	34A	.	34B	.			
35 Aggregate Amount Payable/(Overpayment) (Sum of Items 34A & 34B)	35	.					
Details of Mode of Payment				Amount			
36 Amount Paid in this Return/First Installment				36	.		
37 Amount Still Due on or before July 15				37	.		
Part V Source of Compensation and Tax Withheld							
Employer's TIN		Amount of Compensation		Tax Withheld			
38A		38B	.	38C	.		
39A		39B	.	39C	.		
40A		40B	.	40C	.		
41 TOTAL (Spouse)	41A	.	41B	.			
42A	813 900 428 240	42B	34850.50	42C	985.05		
43A		43B	.	43C	.		
44A		44B	.	44C	.		
45 TOTAL (Taxpayer)	45A	.	45B	985.05			
<p>I declare, under the penalties of perjury, that this return has been made in good faith, verified by me, and to the best of my knowledge and belief, is true and correct, pursuant to the provisions of the National Internal Revenue Code, as amended, and the Regulations issued under authority thereof.</p>							
<p>46 _____ Authorized Agent Signature over Printed Name</p>				<p>47 <u>NEHA A. CASTRO</u> Taxpayer Signature over Printed Name</p>			
Community Tax Certificate Number		Place of Issue		Date Issued		Amount	
48	24683579	49	QUEZON CITY	50	02/18/99	51	39.00
TAX TABLE							
<p>If Taxable Income is:</p> <p>Not over P 10,000</p> <p>Over P 10,000 but not over P 30,000</p> <p>Over P 30,000 but not over P 70,000</p> <p>Over P 70,000 but not over P 140,000</p> <p>Over P 140,000 but not over P 250,000</p> <p>Over P 250,000 but not over P 500,000</p> <p>Over P 500,000</p>				<p>Tax Due is:</p> <p>5 %</p> <p>P 500 + 10 % of the excess over P 10,000</p> <p>P 2,500 + 15 % of the excess over P 30,000</p> <p>P 6,500 + 20 % of the excess over P 70,000</p> <p>P 22,500 + 25 % of the excess over P 140,000</p> <p>P 60,000 + 30 % of the excess over P 250,000</p> <p>P 125,000 + 34 % of the excess over P 500,000</p>			
<p>* Effective January 1, 1999, the maximum rate will be changed to 33% and 32% on January 1, 2000.</p>							
PERSONAL EXEMPTIONS							
Single/Widow/Widower/Married but legally separated with no qualified dependent				P 20,000			
Head of the Family				P 25,000			
For each Married Individual Deriving Income				P 32,000			
ADDITIONAL PERSONAL EXEMPTIONS (for Married or Head of the family)							
For each qualified dependent child, not exceeding four (4)				P 8,000			

Unang Bahagi

- ◆ **Para sa taong**—ay nagpapakita ng taon kung kailan iniharap ang pormang pangbuwis sa kita. Halimbawa, kung balak mong magbayad ng buwis para sa taong 1999, ilagay mo ang “1999” sa bahaging ito.
- ◆ **Sinusugang porma**—markahan ng 7 ang kahon na nagsasalarawan ng uri ng pormang pangbuwis sa kita na iyong ihaharap. Ikaw ba ay nagbabayad ng buwis na hindi mo nabayaran noon?
- ◆ **Bilang ng piraso na nakalakip**—ay nakasalalay sa kung ikaw man ay may inilakip na mga piraso o wala. Kung mayroon man, dapat mong ilagay ang bilang ng mga pirasong iyong inilakip. Halimbawa, isulat mo ang “03” kung naglakip ka ng tatlong piraso sa porma.
- ◆ **Kodigo ng RDO** (Ng nagbabayad ng buwis at ng asawa nito)—ang bahaging ito ay sinusulatan ng kinatawan ng Kawanihan ng Rentas Internas.
- ◆ **Antas ng Eksempsiyon**—ang isang tao ay maaaring walang asawa, ulo ng tahanan, o may asawa na. Kung wala kang asawa, markahan ng 7 ang kahon sa unahan ng “Walang asawa.” Kung ikaw ang ulo ng tahanan, markahan ng 7 ang kahon sa unahan ng “Ulo ng tahanan.” Kung ikaw naman ay may asawa na nguni’t hindi naman ulo ng tahanan, markahan ng 7 ang kahon sa unahan ng “May asawa.”
- ◆ **Bilang ng mga kwalipikadong umaasang anak**—ay tumutukoy sa bilang ng mga anak na umaasa sa iyo ng suporta na 18 taong gulang o pababa. Halimbawa, isulat mo ang “3” kung ikaw man ay may tatlong anak.
- ◆ **Ang iyong asawa ba ay kukuha ng karagdagang eksempsiyon para sa mga kwalipikadong umaasang anak?**—ay tumutukoy sa kung ang asawa mo man ay nais ng eksempsiyon o hindi.

Ang mga sumusunod na aytem sa pormang pangbuwis sa kita ay nangangailangan ng pagkuwenta. Nguni’t walang dapat ipag-alala sapagkat tuturuan ka ng modyul na ito ng wastong pagkuwenta. Maaari kang magpatulong sa kawani ng lungsod o munisipalidad kung mahihirapan ka man sa bahaging ito.

Sa ngayon, basahin mo ito at sumunod sa mga panuto.

Pangalawang Bahagi

- ◆ **Kabuuang kita mula sa paghahanapbuhay na dapat patawan ng buwis** (*Gross taxable compensation income*) (**Ng nagbabayad ng buwis at ng asawa nito**)—ay tumutukoy sa kung magkano ang kinita mo at ng iyong asawa. Tandaan na isusulat mo sa magkahiwalay na kahon ang inyong mga kabuuang kita.

Halimbawa, kung ang iyong buwanang kita ay P5000, paramihin mo ito ng 12 beses sapagkat may 12 buwan para sa isang taon. Ang resulta ay:

$$P5000 \times 12 = \text{P}60000$$

- ♦ **Iba pang kita na dapat patawan ng buwis (Ng nagbabayad ng buwis at ng asawa nito)** – ay tumutukoy sa iyong kita mula sa negosyo o pag-aari.
- ♦ **Kabuuang kita na dapat patawan ng buwis (*Gross taxable income*) (Ng nagbabayad ng buwis at ng asawa nito)** – ay tumutukoy sa suma ng kabuuang kita na dapat patawan ng buwis at iba pang kita na dapat ding patawan ng buwis.

Kabuuang kita na dapat patawan ng buwis = Kabuuang kita mula sa paghahanapbuhay na dapat patawan ng buwis + Iba pang kita na dapat ding patawan ng buwis

Halimbawa, kung ang iyong kabuuang kita mula sa paghahanapbuhay na dapat patawan ng buwis ay ₱60000, at ikaw ay kumita pa ng ₱20000 mula sa iba pang pagkakakitaan para sa taon, samakatuwid ang iyong kabuuang kita na dapat patawan ng buwis ay:

$$₱60000 + 20000 = ₱80000$$

- ♦ **Bawas: Kabuuang personal at karagdagang eksempsiyon (Ng nagbabayad ng buwis at ng asawa nito)** – ay tumutukoy sa eksempsiyon na ibinibigay ng BIR sa atin. Dahil sa ang mga tao ay nakatatanggap ng iba't ibang eksempsiyon, mas mainam na magtanong sa isang kinatawan ng BIR tungkol dito. Ang pagbabayad para sa insyurans sa kalusugan o pagkakaospital ay makapagbibigay sa iyo ng karagdagang eksempsiyon.
- ♦ **Kabuuan (Ng nagbabayad ng buwis at ng asawa nito)** – ay tumutukoy sa kabuuang halaga ng eksempsiyon.
Kabuuang = Kabuuang personal at karagdagang eksempsiyon + halagang binabayaran para sa insyurans ng kalusugan at pagkakaospital
- ♦ **Kitang dapat patawan ng buwis (*Taxable income*) (Ng nagbabayad ng buwis at ng asawa nito)** – ay tumutukoy sa iyong kabuuang kita na dapat patawan ng buwis na binawasan ng iyong mga eksempsiyon.
Kitang dapat patawan ng buwis = Kabuuang kita na dapat patawan ng buwis - Mga eksempsiyon
- ♦ **Buwis na dapat mo nang bayaran (*Tax due*) (Ng nagbabayad ng buwis at ng asawa nito)** – ay nakasalalay sa halaga ng iyong kitang dapat patawan ng buwis. Ang mga sumusunod na patnubay ay makatutulong sa iyo sa pag-alam kung magkano ang dapat mong bayaran:
  1. Kung ang iyong kita na dapat patawan ng buwis ay hindi lagpas sa ₱10000 nguni't mas mababa sa ₱30000, ikaw ay dapat magbayad ng ₱500 na may dagdag na 10% ng halagang sumobra sa ₱10000.

Halimbawa, kung ang iyong kita na dapat patawan ng buwis ay ₱12000, dapat kang magbayad ng:

$$₱12000 - 10000 = ₱2000$$

$$₱2000 \times 0.10 = ₱200$$

$$₱500 + 200 = ₱700$$

2. Kung ang iyong kita na dapat patawan ng buwis ay lagpas sa ₱30000 nguni't mas mababa sa ₱70000, ikaw ay dapat magbayad ng ₱2500 na may dagdag na 15% ng halagang sumobra sa ₱30000. Halimbawa, kung ang iyong kita na dapat patawan ng buwis ay ₱32000, dapat kang magbayad ng;

$$₱32000 - 3000 = ₱29000$$

$$₱29000 \times 0.15 = ₱4350$$

$$₱2500 + 4350 = ₱6850$$

Tingnan mo ang likurang pahina ng pormang pangbuwis sa kita. Makikita mo ang talaan ng buwis na nagsasabi kung paano kinukuwenta ang buwis na dapat mong bayaran kung mayroon kang kita na dapat patawan ng buwis na mas mataas pa sa mga halimbawang ibinigay.

Ngayon, magpatuloy tayo sa iba pang aytem sa porma.

- ◆ **Kabuuang buwis na dapat mo nang bayaran** (*Aggregate tax due*) – ay tumutukoy sa suma ng buwis na dapat bayaran ninyong mag-asawa. Halimbawa, kung ang buwis na dapat mong bayaran ay ₱700 at ang sa asawa mo naman ay ₱400, ang dapat mong makuha:

$$₱700 + 400 = ₱1100$$

Kung ikaw ay walang asawa, hindi mo na kailangan pang sulatan ang kahon na ito.

- ◆ **Bawas: Kredit sa buwis/Kabayaran** (*Tax credits/Payments*) (**Ng nagbabayad ng buwis at ng asawa nito**) – ay tumutukoy sa halaga na ibabawas sa iyong buwis na dapat mo nang bayaran. Kasama rito ang halaga na ibinabawas kada buwan sa iyong suweldo. Maaari kang magtanong sa kawani ng lungsod o munisipalidad tungkol dito.
1. **Tax withheld per BIR form no. 2316** (**Ng nagbabayad ng buwis at ng asawa nito**) – ay tumutukoy sa halaga ng buwis na ibinabawas mula sa iyong buwanang suweldo. Ang iyong opisina ay nagbibigay ng sertipiko ng withholding tax na nakokolekta para sa isang taon bago mag-Abril, ang panahon ng pagbabayad ng buwis sa kita. Kung hindi mo natanggap ang sertipiko na ito, itanong mo na lamang sa inyong departamento ng pananalapi kung magkano ang nabawas na buwis mula sa iyong buwanang suweldo. Paramihin ito nang 12 beses (para

sa 12 buwan ng taon) upang malaman mo ang kabuuang tax withheld. Halimbawa, kung ₱100 ang nabawas sa iyong buwanang suweldo, dapat kang magbayad ng:

$$₱100 \times 12 = ₱1200$$

2. **Kredit sa buwis na panlabas** (*Foreign tax credits*) (**Ng nagbabayad ng buwis at ng asawa nito**) – ay sinusulatan lamang kung ikaw ay nagbayad ng buwis sa ibang bansa.

- ◆ **Binayarang buwis sa dating iniharap na porma, kung ito man ay sinusugan** (**Ng nagbabayad ng buwis at ng asawa nito**) – ay sinusulatan lamang ng mga taong nagbabayad ng buwis sa paraang hulugan. Isulat lamang ang halaga na iyong binayaran.

- ◆ **Kabuuang kredit sa buwis/kabayaran** (**Ng nagbabayad ng buwis at ng asawa nito**) – ay tumutukoy sa kabuuan ng tax withheld + kredit sa buwis na panlabas + buwis na binayaran sa dating iniharap na porma.

Halimbawa, kung ang iyong:

- Tax withheld = ₱1200
- Kredit sa buwis na panlabas = 0
- Buwis na binayaran sa dating iniharap na porma = ₱800

Dapat kang magbayad ng:

$$₱1200 + 800 = ₱2000$$

- ◆ **Buwis na dapat bayaran** (**Ng nagbabayad ng buwis at ng asawa nito**) – ay tumutukoy sa buwis na dapat mo nang bayaran na binawasan ng iyong kabuuang kredit sa buwis/kabayaran. Halimbawa, kung ang buwis na dapat mo nang bayaran = ₱2800 at ang kabuuang kredit sa buwis/kabayaran = ₱2500, ang makukuha mo dapat ay:

$$₱2800 - 2500 = ₱300$$

- ◆ **Idagdag: Kaparusahan** (**Ng nagbabayad ng buwis at ng asawa nito**) – ay tumutukoy sa karagdagang halaga na kailangan mong bayaran, halimbawa, kung ikaw ay nahuli sa pagharap ng iyong pormang pangbuwis sa kita. Nguni't huwag mag-alala sapagkat may isang kinatawan ng BIR na mag-aayos nito.

1. **[Idagdag]: Karagdagang bayad** (**Ng nagbabayad ng buwis at ng asawa nito**) – ay tumutukoy sa karagdagang halaga na kailangan mong bayaran sapagkat hindi mo iniharap ang iyong pormang pangbuwis sa kita sa tamang oras.
2. **[Idagdag]: Interes** (**Ng nagbabayad ng buwis at ng asawa nito**) – ay tumutukoy sa halaga na ipinataw sa iyo kung hindi ka nagbabayad ng iyong buwis sa mahabang panahon, karaniwan ay 20% kada taon ng halaga ng buwis na dapat mo sanang binayaran.

3. **[Idagdag]: Kompromiso (Ng nagbabayad ng buwis at ng asawa nito)** – ay bihirang ipinapataw sa tao kung kaya't ito ay hindi mo na dapat pang ikabahala.

- ◆ **Kabuuang kaparusahan (Ng nagbabayad ng buwis at ng asawa nito)** – ay tumutukoy sa suma ng karagdagang bayad, interes, at kompromiso. Halimbawa, kung ang iyong karagdagang bayad = ₱200, interes = ₱150, at kompromisong kaparusahan = 0, ang makuha mo dapat ay:

$$₱200 + 150 = ₱350$$

- ◆ **Kabuuang halagang dapat bayaran (Ng nagbabayad ng buwis at ng asawa nito)** – ay tumutukoy sa suma ng mga buwis na dapat bayaran at kabuuang kaparusahan. Halimbawa, kung ang iyong buwis na dapat bayaran = ₱300 at ang kaparusahan = ₱350, ang dapat mong makuha ay:

$$₱300 + 350 = ₱750$$

- ◆ **Kabuuang (pinagsama) halagang dapat bayaran** – ay tumutukoy sa suma ng mga kabuuang halagang dapat bayaran ninyong mag-asawa. Halimbawa, kung ang iyong kabuuang halagang dapat bayaran = ₱750 at ang sa iyong asawa = ₱650, ang dapat mong makuha ay:

$$₱750 + 650 = ₱1400$$

- ◆ **Bawas: Halagang binayaran sa pormang ito/unang hulog** – ay tumutukoy sa halaga ng buwis na balak mong bayaran sa pormang ito.

- ◆ **Halagang dapat nang bayaran sa o bago ang ika-15 ng Hulyo, kung ang nagbabayad ng buwis ay papayagang magbayad nang hulugan** – ay tumutukoy sa kabuuang halagang dapat bayaran na babawasan ng halagang binayaran sa pormang ito/unang hulog kung ikaw ay magpasiya na magbayad nang hulugan. Halimbawa, kung ang kabuuang halagang dapat mong bayaran = ₱1400 at ang halagang binayaran sa pormang ito/unang hulog = ₱500, ang makukuha mo ay:

$$₱1400 - 500 = ₱900$$

- ◆ **Nagbabayad ng buwis/Kinatawan na binigyang-kapangyarihan (Lagda sa itaas ng nakasulat na pangalan)** – ay tumutukoy sa iyong buong pangalan o sa pangalan ng kinatawan na binigyang-kapangyarihan at sa itaas nito ay ang kanyang lagda.

Ikatlong Bahagi

Ang mga aytem sa bahaging ito ay hindi dapat makapagbigay ng alalahanin sa iyo sapagkat ito ay ginagawa na ng mga tauhan ng BIR.

Magbalik-aral Tayo

Ibigay ang kahulugan ng mga sumusunod na bahagi ng isang pormang pangbuwis sa kita.

1. Kabuuang Kita Mula sa Paghahanapbuhay na Dapat Patawan ng Buwis
2. Kabuuang Kita na Dapat Patawan ng Buwis
3. Kabuuang Buwis na Dapat Nang Bayaran
4. Kabuuang Kredit sa Buwis/Kabayaran
5. Kabuuang Halagang Dapat Bayaran

Ikumpara ang iyong mga sagot sa mga nasa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 44. Gaano ka naging kahusay?

Alamin Natin ang Iyong mga Natutuhan

Sagutan nang wasto ang blangkong pormang pangbuwis sa kita.

DLN:		BIR Form No.	
 Republika ng Pilipinas Kagawaran ng Pananalapi Kawanihan ng Rentas Internas		Annual Income Tax Return 1700 (Formerly Form 1701A) January 1998	
For Individuals Earning Purely Compensation Income			
Fill in all applicable spaces. Mark all appropriate boxes with an "X".			
1 For the Year		BCS Number/Item Number (To be filled up by the BIR)	
1			
Part I Background Information			
2 Taxpayer Identification No.		3 RDO Code	
2		3	
4 PSOC Code		4	
4		4	
5 Taxpayer's Name			
5			
Last Name First Name Middle Name			
6 Registered Address			
6			
No. (Include Building Name) Street Subdivision Barangay			
District/Municipality City/Province Zip Code			
7 ☐ Home ☐ Office Telephone Number			
7A Area/Access Code 7A 7B Telephone Number 7B			
8 Date of Birth (MM/DD/YYYY)			
8			
9 Spouse's Taxpayer Identification No.		10 RDO Code	
9		10	
11 PSOC Code		11	
11		11	
12 Spouse's Name			
12			
Last Name First Name Middle Name			
Address of the Spouse			
No. (Include Building Name) Street Subdivision Barangay			
District/Municipality City/Province Zip Code			
13 Date of Birth (MM/DD/YYYY)		14 Number of sheets attached	
13		14	
15 Is this an amended return?		15	
15		15	
16 Are you availing of tax relief under a special law?		16	
16		16	
17 If yes, specify special law		17	
17		17	
Part II Details of Payment			
Particulars		Date	
Drawee Bank/Agency		MM DD YYYY	
Number		Amount	
18 Cash/Bank Debit Memo		18	
19A		19B	
19C		19D	
20 Tax Debit Memo		20	
21A		21B	
21C		21D	
21 Others		21	
Machine Validation/Revenue Official Receipt Details (If not filed with the bank)			
complete? (To be filled up by the BIR)			
Yes			
No			

ENC

Part III		Personal and Additional Exemptions			
22 Personal Exemption					
22A Status of Taxpayer (Mark one box only)					
22A ☐ Single/ Widow/ Widower/ Married but Legally Separated with No Qualified Dependents		☐ Head of Family ☐ Married Taxpayer			
Spouse					
Personal Exemptions		22B		22C	
Name of Qualified Dependent Other than Children		Date of Birth MM DD YYYY		Relationship	
22D		22E		22F	
23 Additional Exemptions					
(For Married or Head of the Family)					
23A		23B			
23C					
23C Number of Qualified Dependent Children					
Name of Qualified Dependent - Children		Date of Birth MM DD YYYY			
23D					
23E					
23F					
23G					
24 Total Exemptions (Sum of Items 22B & 23A/22C & 23B)		24A		24B	
Part IV		Computation of Tax			
		Spouse		Taxpayer	
25 Gross Taxable Compensation Income		25A		25B	
26 Less: Total Exemptions (From Item 24A/24B)		26A		26B	
Premium paid on health and/or hospitalization insurance not to exceed P2,400 per year. If married, for spouse claiming additional exemption.		26C		26D	
Total (Sum of Items 26A & 26C/ 26B & 26D)		26E		26F	
27 Taxable Compensation Income		27A		27B	
28 Tax Due		28A		28B	
29 Less: Tax Credits/Payments		29A		29B	
Tax Withheld Per BIR Form No. 2316					
Foreign Tax Credits		29C		29D	
Tax Paid In Return Previously Filed, if this is an amended return		29E		29F	
30 Total Tax Credits/Payments (Sum of Items 29A, 29C & 29E/ Sum of Items 29B, 29D & 29F)		30A		30B	
31 Tax Payable/(Overpayment)		31A		31B	

Part IV				Computation of Tax (continued)			
		Spouse		Taxpayer			
32 Add: Penalties							
Surcharge	32A		32B				
Interest	32C		32D				
Compromise	32E		32F				
33 Total Penalties (Sum of items 32A, 32C & 32E/ Sum of items 32B, 32D & 32F)	33A		33B				
34 Total Amount Payable/(Overpayment) (Sum of items 31A & 33A/ 31B & 33B)	34A		34B				
35 Aggregate Amount Payable/(Overpayment) (Sum of items 34A & 34B)				35			
Details of Mode of Payment				Amount			
36 Amount Paid in this Return/First Installment				36			
37 Amount Still Due on or before July 15				37			
Part V Source of Compensation and Tax Withheld							
Employer's TIN		Amount of Compensation		Tax Withheld			
38A		38B		38C			
39A		39B		39C			
40A		40B		40C			
41 TOTAL (Spouse)		41A		41B			
42A		42B		42C			
43A		43B		43C			
44A		44B		44C			
45 TOTAL (Taxpayer)		45A		45B			
I declare, under the penalties of perjury, that this return has been made in good faith, verified by me, and to the best of my knowledge and belief, is true and correct, pursuant to the provisions of the National Internal Revenue Code, as amended, and the regulations issued under authority thereof.							
46 _____ Authorized Agent Signature over Printed Name				47 _____ Taxpayer Signature over Printed Name			
Community Tax Certificate Number		Place of Issue		Date Issued		Amount	
48		49		50		51	
TAX TABLE							
If Taxable Income is:				Tax Due is:			
Not over P 10,000				5 %			
Over P 10,000 but not over P 30,000				P 500 + 10 % of the excess over P 10,000			
Over P 30,000 but not over P 70,000				P 2,500 + 15 % of the excess over P 30,000			
Over P 70,000 but not over P 140,000				P 8,500 + 20 % of the excess over P 70,000			
Over P 140,000 but not over P 250,000				P 22,500 + 25 % of the excess over P 140,000			
Over P 250,000 but not over P 500,000				P 50,000 + 30 % of the excess over P 250,000			
Over P 500,000				P 125,000 + 34 % of the excess over P 500,000			
* Effective January 1, 1999, the maximum rate will be changed to 33% and 32% on January 1, 2000.							
PERSONAL EXEMPTIONS							
Single/Widow/Widower/Married but legally separated with no qualified dependent						P 20,000	
Head of the Family						P 25,000	
For each Married Individual Deriving Income						P 32,000	
ADDITIONAL PERSONAL EXEMPTIONS (for Married or Head of the family)							
For each qualified dependent child, not exceeding four (4)						P 8,000	

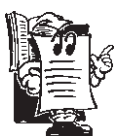
Ikumpara ang iyong ginawa sa tinapos na pormang pangbuwis sa kita na nasa *Batayan sa Pagwawasto* sa pp. 45–47. Gaano ka naging kahusay?

Tandaan Natin

- ◆ Ang ating mga buwis ay magbibigay sa atin nang mas maayos na mga daan, tulay, at serbisyo-publiko. Kaya dapat ay lagi tayong magbabayad ng buwis.
- ◆ Maging matapat sa pagharap ng pormang pangbuwis sa kita. Gayon man, ang pandaraya rito ay pandaraya na rin sa iyong sarili.

Dito nagtatapos ang modyul na ito! Maligayang bati sa pagtatapos nito. Nagustuhan mo ba ito? May natutuhan ka bang kapakipakinabang mula rito? Ang lagom ng mga pangunahing kaisipan dito ay ibinigay upang mas matulungan kang maalala ang mga ito.

Ibuod Natin

Ang modyul na ito ay nagsasabing:

- ◆ Kinakailangang sumunod ka sa mga tiyak na patnubay kapag ikaw ay sumusulat sa mga porma.
- ◆ Ang wastong pagsulat sa mga porma ay ang unang hakbang sa pagpasok sa paaralan o kumpanya kung saan ikaw ay may interes.
- ◆ Ang iba't ibang uri ng porma ay nangangailangan ng iba't ibang uri ng impormasyon. Nguni't ang lahat ng ito ay patungkol sa kung para saan ang pormang iyong sinusulatan. Halimbawa, kung ikaw ay nag-aaplay ng lisensiya sa pagmamaneho, ang mga impormasyong hinihingi ng porma ay patungkol sa iyong kasanayan sa pagmamaneho.
- ◆ Ang ating mga buwis ay magbibigay nang mas maayos na mga daan, tulay, at serbisyo-publiko. Kaya dapat ay lagi tayong magbayad ng buwis.
- ◆ Maging matapat sa pagharap ng pormang pangbuwis sa kita. Gayon man, ang pandaraya rito ay nangangahulugan din ng pandaraya sa sarili.

Anu-ano ang mga Natutuhan Mo?

Sagutan nang wasto ang sumusunod na porma.

INITIAL INFORMATION FORM	
To be completed in full by each applicant or his/her legally acting agent	
Form must be typewritten or filled up in clear capital block letters	
1.	Last name: _____
2.	First name: _____
3.	Nationality: _____
4.	Sex: _____ Civil status: _____
5.	Date of birth: _____ Day Month Year
6.	Place of birth: _____
7.	Name of mother: _____
8.	Name of father: _____
9.	Profession: _____
10.	Height (metric): _____
11.	Weight (metric): _____
12.	Color of eyes: _____
13.	Color of hair: _____
14.	Marks or scars: _____
15.	Blood type: _____
16.	Allergic to antibiotics: Yes _____ No _____
17.	Wear glasses to drive: Yes _____ No _____
18.	Passport number: _____ Place of issue: _____
Signatures (Sign 3 times for electronic scanning)	
x	
x	
x	

Ikumpara ang iyong ginawa sa tinapos na pormang pang-aplikasyon na nasa *Batayan sa Pagwawasto* na nasa pahina 48. Gaano ka naging kahusay? Kung wasto ang pagkasulat mo sa porma, maaari mo nang pag-aralan ang isa na namang modyul. Kung hindi naman, bumalik ka sa mga bahagi ng modyul na ito na hindi mo naunawaan bago ka mag-aral ng panibagong modyul.

Batayan sa Pagwawasto

A. Aralin 1

Subukan Natin Ito (pp. 3–6)

Pumili sa mga sumusunod:

1. Nais na posisyon
2. Petsa
3. Pangalan
4. Kasarian
5. Tirahan sa siyudad
6. Tirahan sa probinsiya
7. Petsa ng kapanganakan; lugar
8. Estadong sibil
9. Nasyonalidad
10. Taas
11. Timbang
12. Relihiyon
13. Telepono
14. Kulay ng buhok
15. Kulay ng mga mata
16. Asawa; hanapbuhay
17. Tirahan
18. Bilang ng mga anak, mga pangalan nila at ang mga petsa ng kapanganakan nila
19. Pangalan ng ama; hanapbuhay
20. Pangalan ng ina; hanapbuhay
21. Tirahan nila
22. Lenguwahe o wikang kayang bigkasin o isulat
23. Taong dapat tawagan sa panahon ng kagipitan; kanyang tirahan at telepono
24. Talaan ng pinag-aralan
  - a. Elementarya; araw ng pagtatapos
  - b. Mataas na paaralan; araw ng pagtatapos
  - c. Bokasyunal; araw ng pagtatapos
  - d. Kolehiyo; araw ng pagtatapos
25. Rekord ng mga pinasukang trabaho
26. Mga taong maaaring tanungin ng tungkol sa pagkatao
27. Numero ng sertipiko ng paninirahan; lugar; petsa
28. Tax identification number
29. Numero sa National Bureau of Investigation
30. Numero ng pasaporte; lugar; petsa
31. Lagda ng aplikante

Pag-aralan at Suriin Natin Ito (pahina 7)

Sa aking palagay, ang bio-data ni Gani ay hindi makapagbibigay ng magandang impresyon sapagkat hindi ito malinis at kumpleto. Nagbigay rin siya ng mga maling sagot sa ilang mga tanong.

Hindi ko siya kukunin bilang empleyado sa parehong dahilan na aking nabanggit.

Impormasyon tungkol sa sarili

Markahan ng ekis ang mga sumusunod na aytem:

1. Nais na posisyon
2. Pangalan
3. Tirahan sa siyudad
4. Tirahan sa probinsiya
5. Lugar (ng kapanganakan)
6. Estadong sibil
7. Nasyonalidad
8. Taas
9. Timbang
10. Hanapbuhay (ng asawa)
11. Tirahan (ng asawa)
12. Bilang ng anak, mga pangalan nila at araw ng kanilang kapanganakan

Magbalik-aral Tayo (pahina 14)

1. kumpleto; wasto
2. pagkabaybay; pagkasulat
3. malinis; malinaw; asul; itim; makinilya; kompyuter
4. oras; sundin

Alamin Natin ang Iyong mga Natutuhan (pahina 15)

BIO-DATA

PHOTO

PERSONAL DATA

Position desired: Editor Date: May 30, 2001
Name: Joy T. McGregor Sex: Female
City address: 14 Paris Street, Capitol Hills, Diliman, Quezon City 1100
Provincial address: N/A
Date of birth: March 31, 1971 Place: Quezon City
Civil status: Married Citizenship: Filipino
Height: 5'3" Weight: 100 lbs.
Religion: Catholic Telephone: 9247681
Color of hair: Brown Color of eyes: Black
Spouse: Ewan McGregor Occupation: Engineer
Address: 14 Paris Street, Capitol Hills, Diliman, Quezon City 1100
Number of children, their names and their dates of birth: 2—Nigel McGregor, November 26, 1995; Camille McGregor, August 30, 1999
Father's name: Aquilino Tañada Occupation: Businessman
Mother's name: Sarah Tañada Occupation: Businesswoman
Their address: 4968 Onyx Street, Makati City 1207
Languages or dialects you can speak or write: Filipino, English, German
Person to be notified in case of emergency: Ewan McGregor
His/Her address and telephone: 14 Paris St., Capitol Hills, Diliman, Quezon City 1100—9247681

EDUCATIONAL BACKGROUND

Elementary: Academia de Santisima Trinidad Date graduated: March 1984
High school: Stella Maris College Date graduated: March 1988
Vocational: N/A Date graduated: N/A
College: UP Diliman Date graduated: March 1992
Course: B.A. English
Special skills: Web design, other computer applications—Pagemaker, Photoshop, etc.

EMPLOYMENT RECORD (From present work backward)

FROM	TO	POSITION	COMPANY
1992	2000	Subject area editor	Phoenix Publishing

CHARACTER REFERENCES

(Not related to you)

NAME	OCCUPATION	ADDRESS
Roger Manahan	Editor in chief	Phoenix Pub. House
Arlene Bernal	VP for operations	Phoenix Pub. House

Res. Cert. No. A 10528769
Issued at Quezon City
Issued on April 27, 2001
T.I.N. 904-639-298
N.B.I. no. 6456778

N/A
Passport no.

Applicant's signature

B. Aralin 2

Subukan Natin Ito (pahina 20)

1. ICR number
2. Buwis sa paninirahan na dapat nang bayaran
3. Saligang buwis sa paninirahan na dapat nang bayaran
4. Kabuuan
5. Lagda ng nagbabayad ng buwis

Subukan Natin Ito (pahina 23)

1. b
2. d
3. e
4. c
5. a

Alamin Natin ang Iyong mga Natutuhan (pahina 25)

UP FORM 6. UNIVERSITY OF THE PHILIPPINES CERTIFICATE OF REGISTRATION (REV. 09-99)												
WRITE IN BLOCK LETTERS. Use an "X" mark in answering information preceded by a box ☐												
STUDENT NUMBER 99-07380		NAME (Last, Given, Middle; if a married woman, include maiden name) HILARIO, NORMAN TARDESILIA						DEGREE & MAJOR BA BROAD		TERM & SY. 1 ST 00-01		
CLASS CODE	COURSE NO.	SECTION	UNITS	DAYS	TIME	ROOM	LAB. FEE	CODE	Tuition	COMM		
21926	B 100	MHU	3	Mth	8 ³⁰ -10 ⁰⁰	M 204			Miscellaneous			
21907	Comm 100	MHX	3	Mth	10 ⁰⁰	A 101			Student Fund			
21924	J 110	MHY	3	Mth	11 ³⁰	M 201			Laboratory Fee			
21910	Hum 2	TFU	3	TF	8 ³⁰ -10 ⁰⁰	A 104			EDF			
21914	Kas 2	TFX	3	TF	10 ⁰⁰	M 202			Entrance			
					11 ³⁰				Deposit			
									Fine			
									TOTAL FEES			
									Less: Scholarship/Privilege			
									AMOUNT PAYABLE			
TOTAL UNITS			15	Country of Citizenship			Amount Received by:			Assessed by:		
Signature and Printed Name of Adviser			STFAP Bracket No. Certified by:			CASH:			Scholarship/Privilege			
Signature of Student			First Time to enroll in UP? NO			CHECK:						
						LOAN:						
						O.R. No.			Date			
									Amount Paid			

C. Aralin 3

Magbalik-aral Tayo (pahina 35)

1. Ito ay tumutukoy sa kung magkano ang sweldong natanggap ninyong mag-asawa, kung mayroon man.
2. Ito ay tumutukoy sa suma ng kabuuang kita mula sa paghahanapbuhay na dapat patawan ng buwis at iba pang kita na dapat patawan ng buwis.
3. Ito ay tumutukoy sa suma ng buwis na dapat nang bayaran ninyong mag-asawa.
4. Ito ay tumutukoy sa kabuuang tax withheld, kredit sa buwis na panlabas, at buwis na binayaran sa iniharap na porma.
5. Ito ay tumutukoy sa suma ng kabuuang halagang dapat bayaran ninyong mag-asawa.

Alamin Natin ang Iyong mga Natutuhan (pp. 36-38)

DLN:		Annual Income Tax Return		BIR Form No. 1700 (Formerly Form 1701A) January 1998	
Republika ng Pilipinas Kagawaran ng Pananalapi Kawanihan ng Rentas Internas		For Individuals Earning Purely Compensation Income			
Fill in all applicable spaces. Mark all appropriate boxes with an "X".					
1 For the Year		BCS Number/Item Number (To be filled up by the BIR)			
2000					
Part I Background Information					
2 Taxpayer Identification No.		3 RDO Code	4 PSOC Code		
419568258					
5 Taxpayer's Name					
REYES,		CLAIRE	DE LOS SANTOS		
Last Name		First Name	Middle Name		
6 Registered Address					
729 ARAYAT BUILDING		QUEZON AVENUE			
No. (Include Building Name)		Street			
		Subdivision			
		Barangay			
		QUEZON CITY			
District/Municipality		City/Province			
		Zip Code			
		1104			
7A Telephone Number		7B Telephone Number		7C PSOC Code	
3741433					
8 Date of Birth (MM/DD/YYYY)					
07091972					
9 Spouse's Taxpayer Identification No.		10 RDO Code	11 PSOC Code		
12 Spouse's Name					
Last Name		First Name		Middle Name	
Address of the Spouse					
No. (Include Building Name)		Street			
		Subdivision			
		Barangay			
		City/Province			
		Zip Code			
13 Date of Birth (MM/DD/YYYY)		Stamp of Receiving Office and Date of Receipt			
14 Number of sheets attached		15 Is this an amended return?			
		Yes No			
16 Are you availing of tax relief under a special law?		17 If yes, specify special law			
Yes No					
Part II Details of Payment					
Particulars		Drawee Bank/Agency	Number	Date	Amount
				MM DD YYYY	
18 Cash/Bank Debit Memo		19A	19B	19C	19D
19 Check		20A	20B	20C	20D
20 Tax Debit Memo		21A	21B	21C	21D
21 Others					
Machine Validation/Revenue Official Receipt Details (If not filed with the bank)					

ENC

Part III Personal and Additional Exemptions			
22 Personal Exemption			
22A Status of Taxpayer (Mark one box only)			
22A ☒ Single/ Widow/ Widower/ Married but Legally Separated with No Qualified Dependents		☐ Head of Family ☐ Married Taxpayer	
22B <input type="text" value="."/>		22C <input type="text" value="20,000.00"/>	
Personal Exemptions			
Name of Qualified Dependent Other than Children		Date of Birth MM DD YYYY	Relationship
22D <input type="text" value="."/>	22E <input type="text" value="."/>	22F <input type="text" value="."/>	
23 Additional Exemptions (For Married or Head of the Family)			
23A <input type="text" value="."/>		23B <input type="text" value="."/>	
23C <input type="text" value="."/>			
23C Number of Qualified Dependent Children			
Name of Qualified Dependent - Children		Date of Birth MM DD YYYY	
23D <input type="text" value="."/>		<input type="text" value="."/>	
23E <input type="text" value="."/>		<input type="text" value="."/>	
23F <input type="text" value="."/>		<input type="text" value="."/>	
23G <input type="text" value="."/>		<input type="text" value="."/>	
24 Total Exemptions (Sum of Items 22B & 23A/22C & 23B)		24B <input type="text" value="20000.00"/>	
Part IV Computation of Tax			
		Spouse Taxpayer	
25 Gross Taxable Compensation Income	25A <input type="text" value="."/>	25B <input type="text" value="32975.33"/>	
26 Less: Total Exemptions (From Item 24A/24B)	26A <input type="text" value="."/>	26B <input type="text" value="20000.00"/>	
Premium paid on health and/or hospitalization insurance not to exceed P2,400 per year. If married, for spouse claiming additional exemption.	26C <input type="text" value="."/>	26D <input type="text" value="."/>	
Total (Sum of Items 26A & 26C)	26E <input type="text" value="."/>	26F <input type="text" value="."/>	
27 Taxable Compensation Income	27A <input type="text" value="."/>	27B <input type="text" value="12975.33"/>	
28 Tax Due	28A <input type="text" value="."/>	28B <input type="text" value="797.53"/>	
29 Less: Tax Credits/Payments			
Tax Withheld Per BIR Form No. 2318	29A <input type="text" value="."/>	29B <input type="text" value="."/>	
Foreign Tax Credits	29C <input type="text" value="."/>	29D <input type="text" value="."/>	
Tax Paid in Return Previously Filed, if this is an amended return	29E <input type="text" value="."/>	29F <input type="text" value="."/>	
30 Total Tax Credits/Payments (Sum of Items 29A, 29C & 29E/ Sum of Items 29B, 29D & 29F)	30A <input type="text" value="."/>	30B <input type="text" value="."/>	
31 Tax Payable (Overpayment)	31A <input type="text" value="."/>	31B <input type="text" value="."/>	

Part IV Computation of Tax (continued)			
		Spouse	Taxpayer
32 Add: Penalties			
Surcharge	32A	.	32B
Interest	32C	.	32D
Compromise	32E	.	32F
33 Total Penalties (Sum of Items 32A, 32C & 32E/ Sum of Items 32B, 32D & 32F)	33A	.	33B
34 Total Amount Payable/(Overpayment) (Sum of Items 31A & 33A/ 31B & 33B)	34A	.	34B
35 Aggregate Amount Payable/(Overpayment) (Sum of Items 34A & 34B)			35

Details of Mode of Payment		Amount
36 Amount Paid In this Return/First Installment		.
37 Amount Still Due on or before July 15		.

Part V Source of Compensation and Tax Withheld			
Employer's TIN		Amount of Compensation	Tax Withheld
38A		38B	38C
39A		39B	39C
40A		40B	40C
41 TOTAL (Spouse)		41A	41B
42A	830 400 248 042	42B	42C
43A		43B	43C
44A		44B	44C
45 TOTAL (Taxpayer)		45A	45B

I declare, under the penalties of perjury, that this return has been made in good faith, verified by me, and to the best of my knowledge and belief, is true and correct, pursuant to the provisions of the National Internal Revenue Code, as amended, and the regulations issued under authority thereof.

46 _____
Authorized Agent Signature over Printed Name

47 Keyes
CLARE REYES
Taxpayer Signature over Printed Name

Community Tax Certificate Number	Place of Issue	Date Issued			Amount
		MM	DD	YYYY	
48 28030956	49 QUEZON CITY	50 02	18	2001	51 97.00

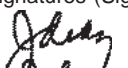

TAX TABLE	
If Taxable Income is:	Tax Due is:
Not over P 10,000	5 %
Over P 10,000 but not over P 30,000	P 500 + 10 % of the excess over P 10,000
Over P 30,000 but not over P 70,000	P 2,500 + 15 % of the excess over P 30,000
Over P 70,000 but not over P 140,000	P 8,500 + 20 % of the excess over P 70,000
Over P 140,000 but not over P 250,000	P 22,500 + 25 % of the excess over P 140,000
Over P 250,000 but not over P 500,000	P 50,000 + 30 % of the excess over P 250,000
Over P 500,000	P 125,000 + 34 % of the excess over P 500,000

* Effective January 1, 1999, the maximum rate will be changed to 33% and 32% on January 1, 2000.

PERSONAL EXEMPTIONS	
Single/Widow/Widower/Married but legally separated with no qualified dependent	P 20,000
Head of the Family	P 25,000
For each Married Individual Deriving Income	P 32,000
ADDITIONAL PERSONAL EXEMPTIONS (for Married or Head of the family)	
For each qualified dependent child, not exceeding four (4)	P 8,000

D. Anu-ano ang mga Natutuhan Mo? (pahina 40)

INITIAL INFORMATION FORM			
To be completed in full by each applicant or his/her authorized agent			
Form must be typewritten or in clear capital block letters			
1.	Last name: <u>Diaz</u>		
2.	First name: <u>Joan</u>		
3.	Nationality: <u>Filipino</u>		
4.	Sex: <u>Female</u>	Civil status: <u>Single</u>	
5.	Date of birth: <u>9</u>	<u>December</u>	<u>1975</u>
	Day	Month	Year
6.	Place of birth: <u>Quezon City</u>		
7.	Name of mother: <u>Anelia Diaz</u>		
8.	Name of father: <u>Manuel Diaz</u>		
9.	Profession: <u>Research assistant</u>		
10.	Height (metric): <u>160</u> cm		
11.	Weight (metric): <u>45.45</u> kg		
12.	Color of eyes: <u>Black</u>		
13.	Color of hair: <u>Brown</u>		
14.	Marks or scars: <u>None</u>		
15.	Blood type: <u>B</u>		
16.	Allergic to antibiotics: Yes _____	No	<u>4</u>
17.	Wear glasses to drive: Yes _____	No	<u>4</u>
18.	Passport number: <u>N/A</u> Place of issue: <u>N/A</u>		
Signatures (Sign 3 times for electronic scanning)			
x			
x			
x	